

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180.
Vina št. 105.241

JUTRO

Naročnine: naša redakcija 120 25 —

za izposredovanje 120 40 —

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponovi 2582).
Celje: Kocenova ul. 9. Tel. št. 109.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Nejasen položaj v Nemčiji

Dosedanja pogajanja še niso dovedla do nikakega sporazuma — Borba za parlamentarno sestavo nove vlade

Berlin, 12. avgusta gs. Negotovitost notranje političnega položaja je od včeraj vidno popustila. Danes so stale pred palačo državne kancelarije gruča narodnih socialistov, da bi pozdravile Hitlerja, če bi prišel na napovedani razgovor z državnim kancelarjem Papenom. Narodni socialisti pa so čakali zaman, ker Hitlerja do ure še ni v Berlinu. Odgovoritev njegovega prihoda v Berlin in sprejema pri državnem kancelarju spravljajo v zvezo s tem, da so vsa pogajanja tem živahnije vršila za kulise.

Kakor se zatrjuje bo Hitler sprejet pri državnem kancelarju šele jutri popoldne. Ker je z odgovorijo narodnih socialistov in nemških nacionalcev centrumu stopila v ozadje možnost parlamentarne rešitve, presojajo izglede za sporazum z narodnimi socialisti v smislu prezidijalne vlade zopet nekoliko ugodnejše. »Der Angriff« zahteva sicer zopet z vsem poudarkom, da je treba končno vendar ugoditi edino možni zahtevi, da se poveri vodstvo države Hitlerju. Drugi listi razpravljajo pa bolj o možnosti spremembe v vladi, v kateri pa naj bi Papen nadalje ostal državni kancelar, Gregor Strasser pa pruski ministrski predsednik in obenem državni podkancelar. Po teh kombinacijah bi prevzel dr. Frick državno notranje, dr. Bracht pa prusko notranje ministrstvo. Državni predsednik Hindenburg je danes popoldne sprejel državne kancelarija Papena, ki mu je poročal o političnem položaju.

Pariz, 12. avgusta AA. Havas poroča iz Berlina, da je državni kancelar davi sprejel zastopnika centruma gg. Bolza in Jossa. Zastopnika centruma sta izjavila Papenu, da je njihova stranka pripravljena sodelovati v koalicijskem kabinetu s Hitlerjem, da pa je treba za to koalicijsko ustanovitvi primerna parlamentarna in ustavna jamstva. Stranka pa je odločno proti prezidijalnemu kabinetu pod predsedstvom Hitlerja. »Germania« poroča, da sta oba po-

slanca zahtevala od Papena, naj pritegne k sodelovanju dosedanja opozicija in nacionalne socialiste. Vsi, ki bi pristali na to sodelovanje, morajo prevzeti popolno odgovornost za sedanjo ustavo, ki se ne sme na nezakonit način spremeniti. Nova vlada mora obenem sodelovati z narodnim predstavništvom.

Berlin, 12. avgusta g. Policijska je izvedla danes dopoldne pri berlinskih komunistih neobičajno obsežno racijo za orožjem. Akcija, ki je trenutno še v polnem teku, je naperjena proti vsem organizacijam nemške komunistične stranke in jo vodi močan oddelk politične policije in varnostne straže. O uspehih preiskave dozdaj še niso znane podrobnosti. Okoli polnočja je policija izvedla preiskavo v centrali rdeče delavske skupine v Liebknechtovi palači na Bülowem trgu, kakor tudi v založbi in uredništvu lista »Die rote Fahne«. V Kletu je danes močan policijski oddelk zasedel prostore lista »Norddeutsche Zeitung« ter izvedel tudi preiskavo v strankinih lokalih komunistične stranke. Pri tej priložnosti so zaplenili veliko število letakov in izdal tega lista ter odnesel tudi precejšnjo zalogo gumjev. Vse osebe, ki so jih našli v poslopi, so začasno priprili. Prav tako se od davi vršijo policijske preiskave pri komunistih, v komunističnih uradih in strankinih lokalih v Hamburgu. Te preiskave so v neposredni zvezi z razpustom rdečih bojnikov, ki je bila odredjena pred tremi dnevi.

Berlin, 12. avgusta. s. V poznih večernih urah se je izvedelo, da bo Hitler še noč odpotoval z letalom iz Monakovega v Berlin, da se jutri sestane z državnim kancelarjem Papenom. Po sestanku s Papenom bo sprejel pri Hindenburgu. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, do odločitve ne bo prišlo pred 16. avgustom, ko se sestane konferenca narodnosocialističnih voditeljev.

Milijoni ljudi ogroženi po lakoti in kugi

Pretresljive vesti iz poplavljenega ozemlja v Mandžuriji
Osem milijonov ljudi v življenjski nevarnosti brez upanja na rešitev

Mukden, 12. avgusta. d. Zaradi vedno hujše poplavne katastrofe je osem milijonov ljudi v resni življenjski nevarnosti. Številne kitajske čete, ki so se doslej v Mandžuriji borile proti Japoncem, so se zaradi lakote morale vdati Japoncem. Japonci in Kitajci so se ne glede na prejšnje sovražstvo združili v svrhu skupne pomoči. Železniški promet je popolnoma ustavljen, ker so vse proge pod vodo, ki je odnesla tudi mnogo mostov. Za enkrat so organizirali pomožno akcijo s čolni in letali, vendar pa je dovoz živil na ta način zelo počasen in nezadosten.

London, 12. avgusta. d. O poplavni katastrofi v Mandžuriji prihajajo čim dalje bolj pretresljive vesti, ki kažejo, da je zavzela katastrofa tako ogromen obseg, kakršnega zgodovina menda še ne beleži. Nič manj kakor osem milijonov ljudi je v nevarnosti, da umre od lakote, ker so poplavljeni ogromne površine in popolnoma odrezane od ostalega sveta. Zvezo s poplavljenim ozemljem vzdržujejo samo z letali. Najhujše poplave so v dolini reke Sungari, ki se je spremenila v ogromen veletok in ki ruši vse, na kar naleti. Tisoči naselbin so izginili, med njimi tudi cela mesta. Voda je porušila na stotine hiš in je poginilo sila mnogo živine. Le v nekaterih višje ležečih krajih se stiskajo stotine beguncev, ki ne morejo sedaj nikamor, nimajo ne hrane ne strehe ter z grozo gledajo, kako voda vse bolj narašča in jim grozi neizogibna smrt. Če v zadnjem trenutku ne pride pomoč, vsa polja so popolnoma uničena in po poplavih bo sledila strašna lakota. Število ljudi, ki so utonili, cenijo do-

sedaj na 150.000, število beguncev pa sega v milijone. Tem nesrečnejšem ne morejo priti na pomoč, ker so vse ceste in železnice pod vodo.

Katastrofa pa še ni dosegla svojega vrhunca. Poleg tega, da vode še vedno naraščajo in se poplava vedno bolj širi, so se pojavile kužne bolezni. Pojavila se je epidemija kolere, ki jo pospešuje okolnost, da so skoro vsi studenci okuženi in da gnije na milijone kadavrov poginulih živali, kar okužuje vse okoličje. Ker ni zdravnikov, ne zdravil in bolnic se epidemija rapidno širi in računa jo, da je samo med begunci obolelo že okrog milijon ljudi. Število smrtnih primerov se ne da niti približno ugotoviti, ker leže po cestah, koder se unikajo begunci pred naraščajočo vodo, celi kupi mrtičev, ki jih ne utegne nihče pokopati in razpadajo na pekočem soncu.

Voda je že dosegla Harbin, ki je deloma že poplavljen. Voda naglo prodira v tujške koncesije, ki so jih morali izprazniti. V kitajskem delu mesta je voda prodirala tako naglo, da je mnogo ljudi zajela v spanju in so utonili.

Japonci si zelo prizadevajo, da bi katastrofo omilili. Pri tem jih vodijo predvsem sebični interesi. Četudi so zaradi poplave sovražnosti med Japonci in Kitajci ustavljene in složno organizirajo pomožno akcijo, ker je vse tako zvano bojno ozemlje pod vodo, vendar gledajo v prvi vrsti na to, da spravijo na varno svoje ogromne zaloge municije, vojnega materiala in živil, ki so jih imeli pripravljene za svoje vojaštvo.

Maniu prevzame zopet vodstvo svoje stranke

Nova vlada Vajde Vojevoda je bila ugodno sprejeta in jo smatrajo za velik korak na potu notranje politične konsolidacije

Bukarešta, 12. avgusta. AA. Rador javlja: Tisk se prav poveljno izraža o novi vladi Vajde Vojevoda, katere člani so bili svojo sposobnost že dokazali v prvi nacionalistični znanstveni vladi.

Ministrski svet je na svoji prvi seji stiliziral vladno deklaracijo, ki jo bo ministrski predsednik Vajda Vojevod prečital v parlamentu.

Vodja nacionalnih znanstvenikov Maniu je sprejel predstavniške tiska in izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da je njegov stari prijatelj Vajda Vojevod osnoval novo vlado. Maniu je ugotovil, da je javno mnenje prav zadovoljno z delom prejšnje vlade Vajde Vojevoda. On sam pa smatra za svojo dolžnost, da po povratku normalnega ustavnega režima spet prevzame vodstvo stranke in da v tej svoji funkciji vodi parlamentarno večino, ker vlada med njim in Vajdo popolno soglasje. Maniu je naglasil, da je bila tudi leta 1919. podobna situacija kakor danes, ko je Maniu ravno tako vodil stranko, Vajda Vojevod pa je bil predsednik vlade. Za tem je Maniu

demaniral vesti in sumničanja o dozdavnih nesoglasjih in je potrdil, da bo nova vlada uživala njegovo vsestransko podporo, njegovo prijateljstvo in da ji bo postavil na razpolago vse svoje izkušnje in ves svoj politični vpliv. Svojo izjavo je Maniu končal s tem, da veruje v novo vlado in v njeno energično delo za napredek države, za idejo miru, za mednarodno varnost in za načela narodnih znanstvenikov.

Bukarešta, 12. avgusta. AA. Vlada bo na današnji seji parlamenta prečitala svojo izjavo, nakar bo parlament otvoril debato o kraljevi besedi in o vladni deklaraciji. V tej deklaraciji bo vlada obrazložila svoj program. Sedanje izredno zasedanje parlamenta bo končano 20. avgusta.

Potres v Turčiji

Carigrad, 12. avgusta. AA. V kraju Vadije v srezi Mugla je bil potres, ki je porušil okrog 100 hiš, dočim je 100 drugih hiš razpokalo in so nevarno poškodovane. Prebivalci mesta so pobegnili v okolico in se tam nastanili po šotorih.

PROGRAM AMERIŠKE POLITIKE

Hoovrov prvi volilni govor — Svojevrsni nazori o razorožitvi
Zaščitne carine — Še večja omejitev priseljevanja

Washington, 12. avgusta. č. Predsednik Hoover je imel svoj prvi volilni govor, v katerem je jasno zavzel stališče glede velikih problemov, ki so na dnevnem redu. To je tem bolj pomembno, ker je imel doslej običaj, da je podajal le nejasne izjave o vseh važnejših političnih problemih. V glavnem se je njegov veliki volilni govor nanašal na vprašanje razorožitve, vojnih dolgov ter prohibicijskega režima na ozemlju Zedinjenih držav.

Kar se tiče prvih dveh vprašanj, za kateri se ameriška javnost najbolj zanima, je Hoover izjavil: Zedinjene države upravičeno pričakujejo, da bo svet znižal svoje oboroževanje ter tako omogočil ureditev vojnih dolgov in znižanje bremen, ki težijo davkoplačevalce v posameznih državah v obliki visokih davkov. Amerika je pripravljena pogajati se glede vseh sprejemljivih kompromisnih predlogov. Vsak ameriški državljani bo rad sprejel

razpravo o predmetu, ki se nanaša na vojne dolge, toda samo v zvezi z razorožitvijo. Amerika pa ne more v nobenem primeru pristati na enostavno črtanje vojnih dolgov ter tako prevzeti breme, ki bi ga njeno ljudstvo ne preneslo, posebno še, če bi moralo istočasno plačevati visoke davke za oboroževanje. Vsekakor pa bi ureditev vprašanja vojnih dolgov v znatni meri omilila gospodarski položaj sveta in pospešila tudi obnovo ameriške zunanje trgovine.

Glede razorožitve posebej je Hoover dejal, da si mora Amerika v vsakem primeru zagotoviti vojno brodogradnjo na kopnem, ki bosta jamčili za varnost ameriških držav pred vpadom katerekoli oborožene sile in ki bosta po svoji efektivni moči prav tako veliki kakor vojne sile katerekoli druge velike države.

V zvezi s tem je Hoover jasno označil tudi svoje stališče glede mednarod-

nih pogodb. Izjavil je, da Zedinjene države ne bodo nikoli priznale nobene okupacije katerekoli ozemlja s strani katerekoli države, ki bi izvršila to okupacijo na ta način, da bi kršila obstoječe pogodbe.

Glede vprašanja prohibicije je Hoover izjavil, da je pripravljen pristati na predlog, o katerem že nekaj časa govori ameriški tisk. Po tem predlogu bi prohibicija še nadalje ostala v onih državah, ki to žele, v drugih tako zvanih mokrih državah, pa bi se postopoma ukinita.

Predsednik USA je izjavil, da je pristaja prohibicivnih in protekcionističnih carin. Taka carinska politika je v interesu ameriškega gospodarstva, ki je zelo prizadeto sričo sedanjih gospodarskih razmer. Prav tako se je izrazil za strogo omejitev priseljevanja in za radikalno redukcijo državnih izdatkov.

Politična amnestija ob 10-letnici fašizma

Amnestiranci bodo sicer izpuščeni na svobodo, toda vsako politično udejstvovanje jim bo zabranjeno

Rim, 12. avgusta. M. Ob priložnosti proslave desetletnice, odkar je prišel fašizem na oblast v Italiji, namerava fašistična vlada objaviti amnestijo, ki naj bi obsegala tudi vse politične obsojence, pa tudi one, ki so bili obsojeni že pred osnovanjem fašističnega tribunala. Značilno pa je dejstvo, da načrta te amnestije ne sestavlja ministrstvo za pravosodje, kakor je to običaj v vseh državah, marveč je bilo to delo poverjeno posebnemu odboru pravnikov pri predsedništvu vlade. Ta odbor proučuje sedaj predvsem vprašanje, kako bi se tudi po izvršeni amnestiji moglo onemogočiti vsako pro-

tirezijsko politično aktivnost amnestirancem, ker se režim zaveda, da velika večina sedanjih obsojencev ne bo mogla opustiti vsake politične aktivnosti ter se boje, da bi se po amnestiji število nasprotnikov fašizma v Italiji še povečalo. Zaradi tega namerava izvesti amnestijo na popolnoma poseben način tako, da bi bili obsojenci sicer izpuščeni iz zaporov in konfinacij, da pa bi morali še vseeno nositi globove posledice obsodbe ter bi bili še nadalje pod stalnim nadzorom in bi bila njihova osebna svoboda, zlasti kar se tiče političnega udejstvovanja, še nadalje omejena.

Zopet političen umor v Sofiji

**Protogerovci so iz maščevanja za umor dveh svojih pri-
stašev ubili mihajlovca Vakarcijev.**

Sofija, 12. avgusta. AA. Snoči okrog 6. je bil iz zasede ubit v bližini Sofije Vladimir Vakarcijev, pristaja VMRO. Vakarcijev se je na motociklu vračal iz kopalnice Diana. Ko je prišel v bližino gozda, ki leži ob cesti, so iz zasede planile tri neznane osebe in obsule Vakarcijevega z revolverjskimi strelji. Ranjeni Vakarcijev je skočil z motocikla in poskušal pobegniti v gozd, da se reši pred napadalci, toda zadet od ponovnih strelcev, je padel v obcestni jarek. Tedaj je eden izmed napadalcev pristopil k njemu in iz neposredne bližine še enkrat sprožil iz revolverja v njegovo glavo. Ta strel je bil smrtonosen. Ubijalci so vsega skupaj oddali okrog 30 strelcev. Šest strelcev je Vakarcijevo zadelo. Po umoru so napadalci pobegnili in se skrili v gozdu.

Vladimir Vakarcijev je bil udeležen pri umoru dveh protogerovcev, Trajčeta Stojanova in Nikole Budakova, ki sta bila 13. januarja 1931 ubita v kabaretu »Moulin Rou-

ge« v Sofiji. Vakarcijev je bil tedaj ravnatelj tega kabareta. Na sodišču so mu bili dokazali, da je on sam privedel v kabaret morilce, ki so tisto noč ubili Stojanova in Budakova. Vakarcijev je bil za udeležbo pri tem umoru obsojen na štiri leta in pet mesecev strogega zapor, toda zadnja amnestija je zadelo tudi njega in v januarju leta je bil izpuščen na svobodo. Iz vsega tega sledi, da so Vladimirja Vakarcijevega brez dvoma ubili protogerovci. Policijska zdelo intenzivno išče ubijalce. Aretila je neko gospo Mary, ki se je včeraj popoldne v kopalnici Diana nahajala v družbi z Vakarcijevim, z nekim dr. Nikiforovim. Stojanova in Kaporova, da bi povedala, kdo so bili oni trije njuni prijatelji in ali morda niso zapleteni v umor.

Veliko čiščenje v španski armadi

V zvezi z zadnjim uporom je vlada odpustila vse nezanesljive oficirje
General Sanjurjo pred sodiščem

London, 12. avgusta. AA. Položaj v Španiji postaja normalen. Zato je pa usoda za prihod oficirjev docela negotova. Generala Sanjurjo so zaslišali več ur. Izročen je bil v vojaške zapore. Dejstvo, da se ni družil z aristokracijo in pa da ni proglasil namena napasti režim, ga bo morda rešilo smrtne kazni.

V Sevillu je po dveh razburkanih dneh in nočeh zavladalo mirno življenje. Delavstvo se je vrnilo na delo. Po mestu pa krožijo vojaški oddelki. Vsa javna poslopja so zastražena. Bivši španski kralj Alfonso je izjavil v Pragi novinarjem, da ni bil v nobeni zvezi s španskimi monarhisti in da obžaluje nedolžno in po nepotrebnem prelito kri.

Madrid, 12. avgusta. d. General Sanjurjo bo takoj postavljen pred vojno sodišče. Ker je predsednik republike pooblastil vlado, da po svoji uvidenosti odmeri kazen za vse udeležence revolucije, ni izključeno, da bo obsojen na smrt, tem bolj, ker je predsednik vlade iz vseh delov države prejel okrog 4000 brzojav od raznih organizacij in privatnikov, v katerih zahtevajo smrtno kazen za voditelja upornikov. Drugi glavni voditelj upornikov general Puerto je izvršil samomor, ko je uvidel, da je akcija propadla.

Madrid, 12. avgusta. g. V mestu in okolici Granade je prišlo v noči do velikih protimonarhističnih izredov in požigov, tako da je morala posredovati civilna garda. Pri tem je prišlo do streljanja, pri katerem so bile tri osebe ubite, mnogo drugih pa do domala hudo, deloma lahko ranjenih. V Sevillu je množica napadla in zažgala 12 poslopij. Iz Ruelve poročajo, da je skušal general Sanjurjo, ko so ga aretirali, izvršiti samomor, kar pa so navzoči pravčasno preprečili. Iz vseh delov Španije prihajajo vesti o novih izredih republikanskih ljudskih množic proti monarhistom. V Santa Fe je prišlo med monarhistično manifestacijo do divjih izredov, v teku katerih je mno-

žica zažgala več hiš. Posredovala je policija, ki je rabila orožje, pri čemer sta bili dve osebi ubiti. V Albazonu so delavci zažgali cerkev in samostan. Tudi v Madridu in Barceloni so skušali komunistični elementi povzročiti nemire, kar pa je preprečila policija. Vlada je izdala dekret, v katerem grozi vsem udeležencem terorističnih akcij proti monarhistom z najstrožjimi kaznimi.

Madrid, 12. avgusta. AA. Z generalom Sanjurjem je bil aretiran tudi njegov sin. Sedaj je doznano, da je general Sanjurjo opustil nadaljnjo akcijo, ki jo je bil započel v Sevillu, ko je videl, da se bodo mesta polastile delavske organizacije. Oficirji sevilske garnizije se izgovarjajo, da so se priključili generalu Sanjurju, ker niso bili pravilno poučeni o njegovih pravih ciljih. Mnogi oficirji so navzile temu zapustili Sevillu in se pridružili vladnim četam. Vlada je upokoila in odstranila iz vojske vse nezanesljive generale in višje oficirje.

Madrid, 12. avgusta. s. Cortesi so sprejeli zakonski osnutek, ki pooblašča vlado, da sme z mesta odstaviti vse civilne in vojaške funkcionarje, ki bi zagrešili kakršenkoli prestop ek iz sovražnosti proti rep. publik. Med aretiranimi monarhisti je tudi sin bivšega diktatorja Prima de Rivera. Vodja fašistične stranke v Sevillu se je sam usmrtil. V razpravi proti zarotnikom bo vladni komisar v več primerih predlagal smrtno kazn.

Inozemski gostje v Splitu

Split, 12. avgusta. č. Snoči je prispela v Split skupina 15 francoskih zdravnikov, ki nameravajo potovati po naši državi, si ogledati naše socialne in higijenske institucije ter proučiti naše zdravstvene razmere. S sarnikom »Prestolonaslednikom« Petrom je prispela sem tudi druga letonja ekskurzija članov Poljsko-jugoslovenske lige.

Novi bolgarski poslanik v Beogradu

Beograd, 12. avgusta. p. Bolgarska vlada je zaprosila za agrement za svojega novega poslanika v Beogradu Kjusjanova. Kjusjanov je znan bolgarski diplomat ter je bil dolgo časa direktor političnega oddelka zunanjega ministrstva, pozneje poslanik v Atenah ter je sedaj poslanik v Bukarešti.

Iz državne službe

Beograd, 12. avgusta. p. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo sta postavljena za profesorja na srednji tehnični šoli v Ljubljani inž. Anton Kujuhel in arhitekt Miroslav Kos, dosedaj pripravnik. Z dvorazredne trgovske šole v Celju je na isti zavod v Ljubljani premeščen prof. Josip Azman.

Beograd, 12. avgusta. p. Z odlokom ministrstva prosvete je razrešen službe v. r. učitelja Ivan Platiša, kaplan v Komendi.

Nove vesti z olimpijade

Los Angeles, 12. avgusta. g. V plavanju na 400 metrov prosto za dame je postavila Amerikanka Knight v tretjem predteku s 5:40.9 nov olimpijski rekord. Drugo in tretje mesto sta zasedli Oversloot (Holandska) in Bult (Avstralija). V drugem predteku je zmagala Cuper (Anglija) s 5:56.7, za njo pa sta se uvrstili Forbes (Amerika) in Godard (Francija).

V hrbtnem plavanju na 100 m za dame je zmagala Amerikanka Holm s 1:19.4. Drugo mesto je s samo 30 cm razlike zasedla Mealing (Avstralija), nato pa so prišle v cilj Dawis (Anglija) in Harding (Anglija).

V plavanju na 100 m hrbtno za gospode je zmagal v prvem semifinalu Irije (Japonska) s 1 : 10 pred Den Zehrom (Amerika) in Kerberjem (Amerika). V drugem semifinalu je zmagal Japonec Kyokava pred Küppersom (Nemčija) in Kavazuom (Japonska).

V plavanju na 200 m prsno za gospode so bila predtekovanja, v katerih je v prvem postavil Japonec Tsuruta z 2:46.2 nov olimpijski rekord. V drugem predteku je z enakim časom zmagal Japonec Koyoka pred Nemcem Sietasom, v tretjem Filipince Idefonso z 2:53.7 pred Kanadcem Sponcejem, v četrtem pa Finca Reingold z 2:53.6 pred Japoncem Nakagavo.

V plavanju na 1500 m prosto za gospode sta zmagala v zadnjih dveh predtekovanjih Amerikanci Flanagan z 20:06 pred Ryonom (Avstralija) in Perentinom (Italija) ter Makino (Japonska) z 19:53.3 pred Costojem (Italija) in Burosom (Kanada). Razen teh dveh so se plasirali za semifinale še Tavis (Francija), Charlton (Avstralija) in Jshiharada (Japonska).

V waterpolu so porazili Madžari zopet zelo nefair igrajoče Američane s 7 : 0. Indijski igralci hokeja, ki so si že na amsterdamski olimpijadi z lahkoto priborili olimpijsko lavo, so tudi to pot odnesli zlato kolajno; v zaključni tekmi so porazili še Američane z rekordno razliko 24 : 1.

V sabljanju moštev je Madžarska ponovno dobila zlato olimpijsko kolajno. Zadnji podrobni rezultati so bili: Madžarska : Amerika 13 : 3. Italija : Poljska 9 : 1. Poljska : Amerika 8 : 8 (boliša razlika v nastopih je odločila za Poljsko), Madžarska : Italija 9 : 1. Madžarska : Poljska 9 : 1 in Italija : Amerika 9 : 4.

V jadranju so bili zopet Holanci najbolj uspešni in so si s 87 točkami osvojili olimpijsko prvenstvo pred Francijo, Španijo, Nemčijo, Kanado in Anglijo.

Malo zanimanja je bilo za telovadbo, pri kateri je bil obisk vseskozi zelo šibak. V tekmar moštev vodi trenutno Italija s 541.85 točke pred Ameriko in Finsko.

Po rezultatih, ki so bili dosedaj doseženi na raznih konjskih tekmah, vodi Amerika z 973.33 pred Švedsko z 904.33 in Holandsko z 856 točkami.

Neslužbena klasifikacija dosedanjih olimpijskih rezultatov naveda po državah tale vrstni red:

Amerika 610 in pol. Italija 218. Francija 174. Finska 158 in pol. Švedska 141. Nemčija 113 in pol. Anglija 107 in Japonska 94 točk itd.

Važna pojasnila o plačilu šolnine

Kdo izdaja potrdila o višini davka za odmero šolnine — Določbe o tujih državljanih — Vpis več otrok v šolo

Beograd, 12. avgusta. AA. Ker stopijo določbe taksnega zakona (tar. št. 318 a taksne tarife) o pobiranju šolnine in veljavo v začetku šolskega leta 1932/1933, se je pojavilo več vprašanj, ki jih je davčni oddelek na podlagi čl. 43 taksnega zakona takole pojasnil:

Pri pobiranju šolnine je smatrati za prvega otroka tistega, ki ga vpišejo v šolo višje stopnje oziroma v starejši razred s predpisano večjo šolnino ne glede na starostna leta dotičnega učenca. Če hodi poleg otroka tudi njegov roditelj v šolo, ga je smatrati glede šolnine kot učenca osebe z več otroki. Učenci v šolah brez šolnine ne pridejo v poštev pri odmeri šolnine za ostale otroke.

Potrdila o višini davka

bodo izdajala davčna oblastva, pri katerih je dotična oseba obdavčena. Ako je oseba obdavčena pri več davčnih upravah, mora prinesiti potrdila od vseh teh uprav. Državni in samoupravni uslužbenci, ki poleg svojih prejemkov nimajo nobenega drugega dohodka in ki niso obdavčeni v davčnih upravah, določa tak potrdilo pri uradu, kjer prejemajo svoje prejemke, upokojujenci pa pri blaginjskih, kjer jim izplačujejo pokojnine, in sicer ne glede na to, ali prejemajo pokojnino osebno ali po pošti. Osebe, ki plačujejo uslužbenški davek svojemu delodajalcu, določa pri tem delodajalec potrdilo o višini pobranega davka (v gotovini ali v davčnih znakih).

Ako imajo vse te osebe (državni, samoupravni uslužbenci, upokojujenci in osebe, ki plačujejo uslužbenški davek) poleg svojih prejemkov še drugo lastnino, ki zanjo plačujejo davek pri davčnih upravah, morajo od teh davčnih uprav dobiti potrdila o višini davka na to lastnino. Tem se odmeri šolnina na podlagi skupnega davka na vseh teh potrdilih.

Oblastva, ki izdajajo ta potrdila, ne smejo predhodno zahtevati poravnave tega davka, marveč morajo izročiti potrdila ne glede na to, ali je bil davek plačan. Pri tem je vedno navesti, da velja potrdilo le za odmero šolnine. Prav tako oblastva niso dolžna zahtevati, da dotična oseba ni zadolžena z davkom v drugem kraju, a šole ne smejo zahtevati dokaza o tem, marveč morajo šolnino pobrati le po predloženih potrdilih. Ako se ugotovi, da je nekdo vzel pravno višino davka, to se pravi, da ni predložil potrdil vseh tistih oblastev, kjer je obremenjen z davkom, ga zadenejo zakonske posledice.

Za vpis več otrok

v razne šole ni treba od pristojnega oblastva (davčne uprave, blaginjske) zahtevati več potrdil, marveč zadostuje, da se

pri pristojnem oblastvu sestavi in potrdi več prepisov izdanih potrdil, tako da se za učenca, ki plača polno šolnino, priloži izvirnik, za druge pa prepise. Za več otrok na istem zavodu zadostuje eno potrdilo za najstarejšega otroka, ravnatelj in upravitelj šole pa so za ostale otroke dolžni zahtevati v dnevniku, da se nanaja potrdilo o višini davka pri osebi, vpisani pod to in to številko dnevnika o pobiranju šolnine.

Za primer, da otroka, ki plača šolnino, vpišejo kasneje, so roditelji oziroma skrbnik dolžni predložiti šoli, kamor vpiše druge otroke, izjavo, da bo najstarejšega otroka vpisal v šolo višje stopnje (z navedbo šole). Na podlagi te izjave morajo roditelji in upravitelj šole vpisati ostale otroke proti polovni šolnini, iz avro roditelja ali skrbnika pa morajo shraniti do konca roka, predvidenega za vpis v šolo, ki jo navaja izjava. Ako te osebe ne predlože dokaza o opravičenem vpisu in plačani šolnini za šolsko najstarejšega otroka, pošljejo šole dotične izjave pristojni davčni upravi zaradi nadaljnjega ravnanja, ki je predviden za nezadostno plačane takse. V takih primerih morajo šole pri vpisu drugih otrok opozoriti roditelje na posledice, ako pravočasno ne predlože dokaza o vpisu in o plačani šolnini za šolsko najstarejšega otroka.

Otroci tujih podanikov,

ki so jim roditelji v naši državi stalno nastanjeni, plačajo enako šolnino in na enak način kakor naši državljanje. Učenci tujih podanikov, ki hodijo pri nas v šolo, ki na jim roditelji žive onstran meje naše kraljevine, so dolžni predložiti potrdila o višini davka pri pristojnem oblastvu v državi, ki ji pripadajo in kjer stalno žive. Ker se taka potrdila glase na denar države, kjer so bila izdana, je treba preračunati višino davka v denar naše države po državnem tečaju za dotični mesec.

Potrdila, ki služijo za podlago pobrane šolnine, ravnatelj in upravitelj šol ne bodo vrnil, marveč jih obdržijo za svoje arhive med listinami o pobiranju šolnine.

Ker je treba plačati šolnino po davku roditeljev (očeta in matere) in učenca, ako je z davkom obremenjen, ni treba glede šolnine upoštevati navedb, da se učenec sam vzdržuje in da ga je zato treba oceniti kot siromašnega, marveč naj se zahteva dokaz o višini davka roditeljev, če jih dotični učenci še imajo.

Potrdila o višini davka si je treba pravočasno oskrbeti

da ne bi bila oblastva filk pred vpisom otrok v šolo preobložena. V tem primeru se lahko prinese, da vsi ne bi dobili zahtevanih potrdil pravočasno.

Hitlerjev umik

Berlin, 10. avgusta.

Pred državnozbornskimi volitvami sta bila vsa Nemčija in ves svet polna fantastičnih vesti. Zmagonosni pohod nemškega fašizma je bil tedaj goriva stvar; če bodo dobili pri volitvah večino, bo Hitler prišel na vlado zlepa, če je ne dobe, potem zgrda, potem državnega udara. Štirinajst dni kasneje se Hitler, kakor vsak drug politik današnje Nemčije, spodobno pogaja z vsemogočnim predsednikom Hindenburgom; bori se pri tem z drugače sicer tako preziranimi demokratičnimi argumenti, češ da predstavlja najmočnejšo stranko v državi.

Hitlerjevi izvajajo sicer še vedno huda nasilstva, toda vse kaže, da med temi posameznimi dejanji ni nikake skupne zveze, ki bi zasledovala enotno, določen cilj revolucionarnim potom priti do oblasti. Pobjoži v Königsbergu in rdečih berlinskih predmestjih, nanadi na opozicijske voditelje na vseh koncih Nemčije, bombe v katoliških redakcijah in židovskih sinagogah, vse to so junaška dela viteзов v rivihih srcah, ki vzbujajo sicer še vedno širok svet pozornost, toda revucija to ni.

Vodilni krogi sedanjega režima iščejo sedaj vlado, ki bi se lahko predstavila parlamentu in vsaj enkrat dobila zaupnico, potem pa poslala parlament zopet na počitnice. V normalnih razmerah bi seveda tak kabinet moral obstojati v prvi vrsti iz narodnih socialistov kot najmočnejše stranke in iz centurama. Centrum je že opetovano zahteval naj narodni socialisti že enkrat tudi na vladi pokažejo, kaj znaajo, in je celo izjavil, da bi bil pripravljen podpisati tako vlado na ta način, da bi glasoval zanj ali pa se vsaj vzdržal glasovanja in s tem osigurao nacionalizem večino. Pridržal bi si, ker se skupen program med nacionalnimi socialisti in centrom skoro ne da zamisliti, popolno svoboda, da v vsakem posebnem primeru posebej preudari ali je dotičen predlog v skladu s strankinim programom. Tudi drugi vodilni krogi v Nemčiji se strinjajo s tako vlado; prepričani so, da bi Hitler v taki vladi, kjer bi se brzdala še Hindenburg in Schleicher, bil gotovo manj nevar kakor v opoziciji.

Ta večinska kombinacija je pa naletela na zamreke. In sicer v prvi vrsti v sedanjem Papenovem kabinetu, ki bi se najraje hotel zadržati ob strani svojih rokav. Gospodar iz Herrenklubu ne gre v glavo, zakaj bi ravno sedaj Nemčija morala vztrajati na demokratičnem ali celo parlamentarnem načelu, ko se je že čeli zaleteli dve leti vladala absolutistično s pomočjo čl. 48. ustave. Po njihovem mnenju bi bila najboljša vlada za Nemčijo v sedanjih razmerah vladati strokovnjakov, v kateri bi seveda predsedništvo zadržal v Papen in vojni ministerstvo v Schleicher, a Hitlerjevi bi dobili nekaj strokovnjakov, takih seveda, ki ne bi imeli odločilnega vpliva na občo državno politiko. Da bi pridobila Hitlerja na svojo stran, je Papenova vlada že ves čas po volitvah proti njemu silno nepustljiva, in nič ne ve, kako bi mu dovolila ustreda. Na drugi strani pa tudi ne opusti nobenega ukrepa, da bi mu ne pokazala, kako bi bilo brezumno spustiti se z njo z nezakonitimi sredstvi v borbo za oblast v državi. Iz izjemnih zakonov je bilo sedaj podaljšano politično premirje in so bile uvedene najstrožje kazni za politična nasilja; ustanovljena so bila posebna izjemna sodišča, ki sodijo za zločine proti javni varnosti brez priziva. Vse to služi v svarilo Hitlerju, naj ne poskuša nikakih avantur z onimi tisoč svojih pretorijancev, ki jih je zadnje tase zbral v okoliščini Berlina. S tem so Hitlerjevi izgledi, da bi se polastili nedelneje moči v državi, skoro popolnoma propadli.

Za bližnjo bodočnost obstojajo v Nemčiji torej samo dve možnosti, med katerimi bi izbral predsednik Hindenburg, ki danes suvereno odloča o notranjem in zunanjem kurzu nemške politike: ali prezidna vlada pod Papenom, ali pa večinska vlada pod Hitlerjem. Oboje je za Hitlerja neugodno, ker niti v enem niti v drugem primeru ne bi on imel prave odločilne besede, kaj šele možnosti ustvariti tretje cesarstvo, ki ga je svojim pristajalcem tako obljubil in za katero se vedno padajo hektatome nacionalistov. V obeh primerih bi on nastopal samo kot izvršni organ predsednika Hindenburga in družbe generalov in starih fevdalcev, ki se zbira okoli njega.

Pri teh izgledih je malo završalo v »javni haos«. Mali Göbbels, ta Marat nemškega nacionalnega socializma, zahteva, naj se udari, in tudi mnogi drugi voditelji mu pritrjujejo. Samo Hitler se okleva. Mogoče ga je prevzela zavest svoje nepopolnosti, saj je svojčas sam izjavil anglosaskim novinarjem, da se prav nič ne spozna na narodno gospodarstvo, mogoče pa je tudi videl silno moč generala Schleicherja, ki bi z lahko zadržal vsak njegov vstajniški pokus. Dejstvo je, da Hitler okleva, lahko bi rekli, da se je že kar odpovedal načrtu, dati svojim četam povelje za generalni napad.

Tako vesla Nemčija počasi še vedno v navidezno demokratičnih in parlamentarnih vodah. Toda samo navidezno, ker pravi njeni gospodarji sta oni dve ustanovi, ki sta od nekdanjih hiltreniča nemške države in družbe, armada in pruska aristokracija. Kakor se kaže položaj danes, vodi tudi Hitlerjeva pot do oblasti samo preko Hindenburga.

★

Berlin, 12. avgusta. AA. Včerajšnje proslave weimarske ustave so bile povsod brez incidentov. Splošno prevladuje vtis, da stopa Nemčija po včerajšnjih proslavah v odločilni štadij načelnih borb.

Liberalno berlinsko časopisje ne prikriva tužnega vtisa, ki ga je zapustil govor notranjega ministra barona Gayla. »Vossische Zeitung« pravi, da je bila včerajšnja proslava v znamenju hinavščine in da je državni kancelar Papen včeraj prelomil z dosedanjim tradicijo, ko na kraju proslave ni zaklical običajnega pozdrava republikli »Naj živi republika!«, marveč je zaključil svoj govor z vzklikom: »Živela nemška država!« Vlada se je udeležila proslave z vidno rezervno. »Berliner Tageblatt« ugotavlja, da notranji minister baron Gayl v celoti ni mogel odkloniti weimarske ustave, da pa je v svojem govoru izpustil vsako hvalo, kolikor mu je bilo mogoče. Komentarji Hugenbergovega časopisja so bolj osredotočeni na vprašanje nove vlade. »Kreuzzeitung« vztraja na tem, da je treba v sedanjem položaju obdržati strankarsko neodvisno vlado, ker more le taka vlada izvesti potrebne ustavne reforme.

Veliko zborovanje gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev v Mariboru

Tehtna poročila o stanju gostitvenih podjetij — Proti določilom novega trošarskega zakona — Za tujski promet

Danes dopoldne se je vršila na prostorni verandi hotela »Union« velika skupščina gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev iz vse dravske banovine. Skupščino je otvoril ob 10.45 predsednik mariborske zveze gostilničarskih zadrug Fran Zemljčič in pozdravil med navzočimi zlasti zastopnike banske uprave g. zadrugnega nadzornika Založnika, zastopnika politične uprave načelnika Goršiča, tajnika ZTOI dr. Koceta, kletarskega nadzornika Zmavca, predsednika Gostilničarskega združenja za savsko banovino Hauptmanna in tajnika Papica, predsednika Mariborskega trgovskega gremija Weixla, načelnike in predstavnike gostilničarskih zadrug obbeh zvez. V nadaljnjih izjavanjih je s kratkimi besedami orisal težavni položaj, v katerem se danes nahaja naše gostilničarstvo in naše gospodarstvo sploh.

Tajnik ZTOI dr. Koceta je izrazil željo, da bi prišel naš najmočnejši obrtniški stan, gostilničarstvo, ki šteje samo v naši banovini nad 5000 discipliniranih zavednih članov, do svojih pravic. V najkrajšem času je pričakovati, da bo izšel nov pravilnik o gostilnah in kavarnah, katerega določila bodo za gostilničarje, hotelirje in kavarnarje po dosedanjih informacijah prav ugodna. Sledili so še prisrčni pozdravi gostov g. Hauptmanna in Weixla, ki je dobil gostilničarje na veliko zborovanje v nedeljo 14. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani hotela »Uniona«, kjer bo izpregovoril tudi minister za trgovino g. Ivan Mohorič. Slednjič je požel zborovalcem največji uspeh zastopnik ljubljanske Gostilničarske zadruge Windischer. Prečitane so bile še pozdravne brzojavke sarajevske, splitske, skopljanske in banjaluške zveze gostilničarskih zadrug, ki zaradi oddaljenosti niso mogle poslati delegatov.

Tajnik g. Petelin je poročal o novem trošarskem zakonu in njegovih hudih posledicah za naše gospodarstvo. Kletarski nadzornik g. Zmavec je govoril o gostilničarski obrti v luči vinskoga zakona, opozarjajoč, da imamo v naši državi najboljši vinski zakon v vsej Evropi. Kavarnar g. Plešič iz Maribora je pa obširno razpravljalo o tujem prometu in gostilničarstvu ter o sodelovanju tujko-prometnih in gostilničarskih organizacij. Predlagal je, naj bi se ustanovila ena sama močna vsedravska hotelska in gostilničarska zadruga. V okviru strokovne gostilni-

čarske organizacije bo ustanovljen poseben tujko-prometni odsek. Vlada naj dovoli v tujko-prometnih mesecih od 1. maja do 1. oktobra ukinitve vizuma med Jugoslavijo in Avstrijo, ki nam daje največji kontingent tujcev. Za posamezne večje prireditve naj se dovoli četrtinska vožnja na železnicah in parobrodih in naj izdajajo take vozne olajšave železniška ravateljstva za vsako banovino. Ob gotovih prilikah naj se ukinejo vizumi. Vsa državna gostilničarska in hotelska podjetja, kakor tudi vse restavracije po kolodvorih naj se oddajo v zakup samo priznanim in resničnim strokovnjakom. Slednjič je g. Plešič še predlagal, da se glede na gospodarsko krizo pomaga podjetjem, ki so gradila nove stavbe v raznih letovističnih in kopalniških, a ne morejo v celoti zadostiti svojim obveznostim.

Prav skladno in dopolnilno k tem izjavam je govoril o potrebi napredka in povzdige tujskega prometa ravnatelj g. Pintar. Po govorih g. Kaufmanna, Postla in Valjaka je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri gostilničarji, hotelirji in kavarnarji protestirajo proti določilom novega trošarskega zakona, ki dovoljuje nezatrošarinjeno in neobdavčeno prodajo vina po vinogradnikih samih. Dosedanja praksa je pokazala pogubne učinke tega trošarskega zakona, in sicer je morala država že po treh mesecih iskati denarne vire, v najkrajšem času pa so isto morala storiti tudi banovine, ki je izgubila z ukinitvijo trošarine ogromen del svojih dohodkov in je v nevarnosti njen proračun. Prizadeva so tudi naše najmanjše samoupravne edince, občine, ki krijejo 40 odstotkov svojih proračunov s trošarino na alkoholne pijače. Odklanjati pa se mora vsako novo davčno obremenjevanje našega obrtništva in trgovstva, ker ni mogoče zahtevati, da bi ti sloji pri sedanjih konkurencah od strani vinogradnikov, neprijavljanih zadrug itd. Se mogoče prenesti kako novo obdavčenje. Naša upravna oblastva bodo pač morala posvetiti veliko pozornost vprašanju trošarine na alkoholne pijače, ker je sicer propast gostilničarskega stanja nezbežna. Prečitana je bila še pozdravna brzojavka poslanca Cererija, ki je bil zadržan. Nato so odšli gostilničarji k skupnemu obedu v restavracijo »Orel«. Popoldne ob 15. so si ogledali veliko Tschelligjevo pivovarno.

Češki tehnik žrtev Save

V strahu za življenje svoje sestre je sam obnemogel in utonil —

Kranj, 12. avgusta.

Krasno sončno popoldne je tudi danes izvalilo številne kranjske kopalce k Savi. Nihče se ni nadejal kakšne nesreče, ki pa je žal nastopila in ugrabila mlado, mnogo obetajočo življenje tehnika Karla Brune iz CSR.

Nad Majdičevim jezero je Sava prav mirna in posebno ugodna za plavanje. Srečal nad jezero je mala skala, do katere običajno plavajo kopalci. Med 16. in 17. so se sedeli na skali tri gospodične, dočim so se nekateri letošnji abiturijenti vozili s čolnom. Naenkrat so gospodične na skali opazile v vodi dva plavca — damo in gospoda — od katerih so se nad gladino videli le lasje. Videti je bilo, da obema pojemajo moči in moški je tudi že izginal pod vodo. Na krik na pomoč so se nekateri abiturijenti in spravili damo do skale. Posebno postrvovalno sta se pri tem izkazala abiturijenta Tajnik in Brilly. Dama je bila še nezavedna. Ko se je po daljšem prizadevanju reševalcev osvestila, so jo prepehali na breg. Njeno prvo vprašanje pa je bilo, kaj je z njenim bratom. Položaj je po kratkem poljubil bil takoj jasen: njen brat se je utopil. Takoj so ga začeli iskati s pomočjo čolna, pregledali so vsa vodo tudi ob bregu. Po desetminutnem iskanju so utopljena našli in spravili na breg. Navzoči zdravnik dr. Josip Bežek je s pomočjo abiturijentov obnovil poskuse umetnega dihanja, toda rešitve ni več bilo.

Veliko trgovsko zborovanje v Mariboru

Veliko trgovsko zborovanje v Mariboru, sklicano za 7. t. m., ki je bilo zaradi nujne zadržanosti ministra za trgovino in industrijo g. Ivana Mohoriča preloženo, se bo vršilo v nedeljo 14. t. m. ob 10.15 v dvorani Uniona v Mariboru.

Sporod zborovanja po isti. Minister za trgovino in industrijo g. Ivan Mohorič bo svečano sprejet ob 10. ob mariborskem mostu.

Zveza trgovskih gremijev poziva trgovstvo, da se zborovanja, na katerem bo manifestiralo za svoje težnje, v najobilnejšem številu udeleži.

Huda nesreča znanega ljubljanskega motociklističnega sportnika Šiške

Grosuplje, 12. avgusta.

V razdobju enega meseca se je pripetila pri nas že tretja večja nesreča z motociklom. Dones ob 17. je peljal posestnikov sin edinec Tone Pavšič iz Gatinove vobukovih drv v Grosuplje. Pri km 599 je bližje hške posestnika Jakoba Štrublja hotel zaradi klanca zavreti voz, kar je postalo zanj usodno.

V tem, ko je korakal s ključem ob vozu in ga zaviral, sta privozila precej hitro za njim znan ljubljanski motociklistični sportnik g. Janko Šiška in g. Vojteh Braz, lastni trgovci, istotako iz Ljubljane. Nekaj metrov za vozom je dal vozač glas s hupo, kar je Toneta tako prestrašilo, da je nameraval v stran skočiti v sredo ceste in je zadel motor vanj in ga vlekel kakih 10 metrov s seboj.

Vsi trije so obležali v krvi na tleh. Dočim je trgovec Braz dobil le neznatne pra-

ske, je Šiška, ki je vozil motocikel, ostal nekaj časa v nezavesti. Šiška ima razbito spodnjo čeljust in mnogo ran po vsem telesu. Najhuje je poškodovan Tone Pavšič, ki ima najhujše poškodovano lobjano. Kakor brez uma je nesrečnik otepal okrog sebe in trgal raz glavo obveze. Obvezel je oba težje ponesrečena za silo zdravnik g. dr. Kalan, nato pa sta bila oba s privatnim avtomobilom odpeljana v ljubljansko bolnico.

Strela je udarila v cerkev

Poljčane, 12. avgusta.

Pe dni je prihrula nad nas in okolico huda nevihta, med katero je treščilo v ljubljansko cerkev. Strela pa ni šla po strelodvodu, ampak si je trla pot v notranost cerkve ter je steno na več mestih poškodovala. V to cerkev je treščilo že večkrat, zato bi bilo umestno strelodvod temeljito pregledati.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Grčijo

Berlin, 12. avgusta. AA. Med Nemčijo in Grčijo so se začela pogajanja o takozvanem kompenzacijskem sporazumu, s katerim naj bi se odstranile težkoče glede izvoza nemškega blaga v Grčijo. V nemških krogih se smatra, da je sklenitev tega sporazuma neobhodno potrebna, ker grška Narodna banka zadnji čas sploh ni več dajala dovoljenj onim grškim uvoznikom, ki so si hoteli nabaviti blago iz Nemčije.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej vedro, mestoma megleno, postopoma vedno bolj oblačno, toplo, vetrovno. — Dunajska vremenska napoved za soboto: Poletno lepo vreme bo trajalo dalje.

Viharna seja madžarske zbornice

Opozicija očita grofu Karolyiju, da je samo slamnat mož grofa Bethlena

Budimpešta, 12. avgusta g. Na današnji seji poslanske zbornice je imel poslanec malih posestnikov Eckhard govor, ki je izzval v zbornici veliko razburjenje. Govornik je kritiziral gospodarsko politiko vlade in izjavil, da so dnevi vlade šteti. Poslanec Ulai je zaklical vmes: »Grof Bethlen je dal vladni stranki sporočiti, da se bo jeseni vrnil!« Poslanec Eckhardt je nadaljeval, da za opozicijo ni razveseljivo, da je sedanji ministrski predsednik samo človek, ki čuva mesto za bvirskega ministrskega predsednika, ki se namerava vrniti. Ta povratek bo seveda zadel na najostrejši

odpor opozicije. Sicer pa je nevredno ministrskega predsednika Karolyja, če je samo slamnat mož za nekoga, ki bi se rad vrnil. Posvetovanja o opozicijskem predlogu, ki zahteva nujne ukrepe za olajšanje kritičnega položaja, ki bo nastal po četvi za male posestnike, je poteklo brez incidenta in se je končalo z večinskim sklepom, da se debata odloži do jeseni. Ker razpolaga opozicija z zadostnim številom glasov, da lahko skliče zbornico na izredno zasedanje, je bilo še v teku današnje seje zbranih potrebno število podpisov, da bo zbornica v teku 8 dni ponovno sklicana.

Venzelosov odgovor opoziciji

Vedno je pripravljen za sporazum, bo pa odločno branil sedanje ustavno stanje v Grčiji

Atene, 12. avgusta AA. Atenska agencija javlja: Venzelos je v odgovoru na skupno sponemsko volitevje opozicije Caldarisa, Kafandaris, Papanastazija in Zarizlanosa, v kateri so voditelji opozicije obtožili ministrskega predsednika, da žene državo v notranje homatije, podal izjavo, v kateri spominja na svojo izjavo o priliki svezlega prihoda v Atene, v kateri je naglasil, da njezova stranka nikakor ne misli na državni udar. Ta izjava, je rekel Venzelos, bi bila lahko temelj za sporazum med njegovo (liberalno) in ljudsko stranko, toda pod pogojem, da ljudska prizna, da bi ple-

biscit o vprašanju oblike vladavine pomenil državni udar, če bi sklepa o tem plebiscitu v skupnem sporazumu ne sprejele vse stranke. Kar se tiče vloge vojske v politiki, je Venzelos izjavil, da častniki nimajo samo pravice, temveč tudi dolžnost, da branijo sedanji ustavni red, na katerega so prisegli. Pri tem pa je Venzelos ponovil, da ne bo dopustil nobenega nezakonitega vmešavanja vojaških oseb v politiko vse do volitev, ki bodo svobodne, kakor so bile doslej svobodne še vse volitve, ki so jih izvršile vlade, sestavljene iz njegove liberalne stranke.

Brežiški gasilci bodo jutri praznovali zlati jubilej

Brežice, 12. avgusta.

Prostovoljno gasilno društvo v Brežicah praznuje letos 50-letnico svojega človekoljubnega delovanja. 19. februarja je preteklo 50 let, kar je bilo ustanovljenj. Ta jubilej bo društvo proslavilo v nedeljo 14. t. m. Proslava bo združena blagoslovitvijo nove leste »Magirus«, pod pokroviteljstvom bana g. dr. Draga Marušiča. Bo pa to tudi manifestacija ideje vne spodbuje zavske gasilne župe. Opisovati delo 50 let bi bilo odveč. Zapisano je s hvaležnostjo v srcih vseh, katerim so naši gasilci v tej dobi pritekli na pomoč. Omenimo naj le nekaj najvažnejših točk iz zgodovine društva.

Pred ustanovitvijo društva 1822 je obstajala že kakih 10 let prej nekaka mestna gasilska straža, ki je imela navadno ročno brizgalno, kar na seveda daleko ni zadostovalo v primeru ognja. Straža so tvorili meščani, med njimi Klubušar, Koritnik, Stöger, Höttinger, Mastnak, Kolb, Mesarič, Vogrinec, Silc in drugi. Oni so bili predhodniki današnjega prostovoljnega gasilnega društva in jih že vse krije hladna ruša. Definitivno je bilo društvo ustanovljeno 19. februarja 1822, ko je pristopilo nad sto članov. Prvi načelnik je bil Josip Leiter, posestnik in usnarj v Brežicah. Od prvih ustanoviteljev in članov živita še danes samo 1. berčič Stefan in Zollner Ivan iz Brežic. Bilo je treba premagati mnoge začetne ovire, toda s pomočjo prijateljev se je društvo počasi razvijalo preko »seh ovir in si nabavilo potrebno orodje. Leta 1907 je zgradilo prostoren Gasilni dom. Svetovna vojna je »ne« zadala društvu težak udarec, ko so vsi najboljši člani odšli na bojna polja, vendar uničila ga ni. Po vojni si je društvo »kmalu opomoglo in si je za 45-letnico nabavilo moderno motorno brizgalno. Lani je kupilo tovrni avto, letos pa mehanično,

16 m dolgo lesto »Magirus«, ker se je baš ob priliki požara v brežiški bolnici pokazala potreba dobre leste.

Ob svojem zlatem jubileju društvo lahko s ponosom gleda na izvršeno delo. Bilo je to prvo društvo v dolnjem Zasavju. Je pa tudi danes najmoderneje opremljeno z vsem orodjem v vsej zasavski župi. Da pa je društvo tehnično res tako na visku, gre zahvala človekoljubnim prijateljem, ki so društvu vedno stali ob strani in mu pomagali, pred vsem mestna občina, hranilnica mestne občine in pa posojilnica. Obenem se društvo spominja vseh onih članov, ki so dolgo vrsto let delovali v procvit društva, a jih že krije zelena gomila. Današnjemu članstvu kličemo, naj po zgledu svojih prednikov pogumno stopa v drugo polstoletje dela za gasilsko idejo.

Gospodarsko sodelovanje med Turčijo in Rusijo

Carigrad, 12. avgusta. AA. Semkaj je prispelek skupina ruskih inženjerjev-specialistov. Mesar je znano, je nedavno tega Sovjetska Rusija dovolila Turčiji blagovni kredit v znesku več milijonov dolarjev. Rusija bo dobavila Turčiji stroje in industrijske naprave. Ruski specialisti se bodo v družbi turških inženjerjev napotili v Anatolijo, kjer bodo proučili tamšnje pogoje za tekstilno industrijo in za izdelovanje poljskih strojev.

Dramatik Mackensie smrtno ponesrečil

Pariz, 12. avgusta. AA. Znan angleški dramatik Ronald Mackensie, ki je svoj čas zaslovel s svojimi igrami, se je pri Beauvaisu smrtno ponesrečil. Avtomobil, s katerim se je vozil se je prevrnil v jarek. Mackensie je bil na mestu mrtev.

Naši kraji in ljudje

Slovo prekmurskega javnega delavca

Murska Sobota, 12. avgusta. Zopet je Prekmurje izgubilo enega svojih javnih delavcev, a nikdar še ni občutilo izgube v toliki meri, kakor prav ob odhodu sodnika dr. Frana Farkaša, ki je bil nenadoma pozvan v službo v Beograd, k sodišču za zaščito države. Posebno je prizadeto prekmursko Sokolstvo, ki je izgubilo v njem dolgoletnega voditelja, organizatorja, najboljšega brata. Pa tudi v ostalem javnem življenju so zazijale vrzeli, ki so tem bolj občutne, ker je danes bore malo nesebičnih, in požrtvovalnih delavcev, katerim ni nobena žrtva prevelika, da dosežejo zastavljene naloge v kulturnem ali

nacionalnem pogledu. Prekmurje je vedno primanjkovalo takih ljudi, saj je njihovo delo v teh krajih dvojnega pomena. A baš v zadnjem času odhajajo iz Prekmurja možje, ki so stali v vsi delavnosti v žarišču javnega udejstvovanja.

Dr. Franjo Farkaš lahko zadovoljen in ponosen zre na svoje delo v Prekmurju. Stori je vse več kakor je bila njegova dolžnost. Vem, kako se je Prekmurje navezalo na njegovo osebo. A tako se tudi on ne bo mogel nikoli prav odtrgati od njega. V dveh prejšnjih letih je prišel v Prekmurje, čim je pod generalom Maistrom izvršil svojo narodno dolžnost na Koroškem, je prišel tudi v ogrožene kraje Prekmurja kot dobrovoljec. Pozneje je nadaljeval študije ter dobil v letu 1922. prvo službeno mesto sodnika v Murski Soboti. Stopil je takoj v napredne vrste, ki so se šele začele organizirati, ter se je v svojo intenzivnost lotil dela. In delo je bilo ogromno. Kopica slovenskih uradnikov z drugega brega Mure je tvorila jedro prvega naprednega pokreta, kateremu se je postavil v prvo vrsto dr. Farkaš. Z učiteljem Hočevjem sta se lotila organiziranja prvega prekmurskega Sokola v Murski Soboti. Sokolske vrste so rastle, prebivalci domačini so se oklepali povsem novega pokreta. Zgraditev lastnega doma se je po trudnem delu uresničila s pomočjo domačinov in zavednega članstva ter je dom danes v ponos vsemu prekmurskemu Sokolstvu. Hitro se je začela sokolska misel širiti tudi po ostalem Prekmurju, kajti v zadnjih letih, kar je bil dr. Farkaš starosta soboškega Sokola, je delal predvsem na organizaciji sokolskih čet, katerih je danes že preko 12.

Mnogo se je udeleževal tudi na gospodarskem pohodu. Predvsem je treba omeniti številne hranilnice in posojilnice, ki jih je ustanavljal po Prekmurju in ki tudi danes dobro uspevajo. Vedno pa je bil propagator jugoslovenske misli ter vsega naprednega gibanja. Prav velike zaslugе ima

Globoko znižane cene!
Samo še danes ob 4., 1/2 in 9/4 zvečer
velefilm ljubezni, petja in športa:

„Požar v operi“

(Barcarola)

V glavni vlogi:
Gustav Fröhlich, Alexa Engström,
Jarmila Novotna
»Paramount zvočni tehnik«

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Na dveh stražarjih Zasavja

Mrzlica — Kum. Že zgodaj zjutraj je pritiskala, letos sicer bolj izredna poletna vročina, ko smo nekoliko pred sedmo uro zapuščali hrastniško kotlino. Na levi zgoraj nad potjo sta na pozdravna mična trboveljska družinca Draga z idiličnim pokopališčem. Pa bi človek privoščil Hrastnikom, da bi za življenja uživali tak čist zrak in spokojni mir, kakor ga imajo po smrti tam gori na visavi. Dragi. No, letos tudi v tem pogledu ni tako hudo. Še nedavno je bila hrastniška dolina tako zadimljena in zasmrjena, da si bil vesel, ko si se povzpel nekoliko višje. Danes pa gledaš nad seboj vse bolj čisto nebo in tudi sonce sije vse bolj vedro na ubogo rudarsko paro. Vse to kot posledica zmanjšane rudniškega in tovarniškega obrata.

Zapadno zgoraj od dekleške šole nas podzemski votlina Bambola spominja na narodno pričo, ki pripoveduje, da so v davni preteklosti prebivali v njej ajdovski ljudje, velikani. Med njimi je bila posebno krepka in velikanska neka ajdovska deklica, tako orjaška, da je stala z eno nogo na Vištvah, drugo nogo pa je oprla na pobočje Kuma in v Savi prala. Vsekakor je moral biti to prizor za bogove, najmanj pa za savske čolnarje. In še pripovedujejo o tej deklici, da je nesel nekoč delavec brano v peklenško fužino h kovaču. Orjaška deklica mu je rekla, naj ji da roko. Namesto roke pa ji je delavec pomolil zob od brane, ki ga je orjaška deklica stisnila tako močno, da ga je zdrobila v prah. Je še pripomnila: »Ti ljudje sicer niso tako močni, pač pa bolj zvit kakor mi.« — Plaznikov pastir je nekoč pasel ovce pred

tudi, da se je napredni tisk, predvsem »Domovina«, tako razširil po Prekmurju. Za dijake je imel vedno odprte roke, marsikateri je gmotno podpiral ter mu s tem omogočil pot v boljšo bodočnost. Kako je bil dr. Farkaš priljubljen, je pokazala njegova odhodnica v Sokolskem domu, kjer so bili zastopani prav vsi stanovi.

Z dr. Farkašem je izgubilo Prekmurje najmarkantnejšo osebo v nacionalnem in

političnem pogledu, kar jih je imelo po prevratu. Njegov odhod pa bo predvsem občutilo naše kmetijsko ljudstvo, kateremu je bil iskren prijatelj in svetovalec, v kakršnihkoli zadevah se je k njemu zateklo. Ni skoro človeka, ki ne bi občeval njegovega odhoda, kakor ni nikogar, ki bi mogel zanikati njegove velike zaslugе za nacionalno in kulturno prerajanje Prekmurja. F.

Zločinsko ravnanje z otrokom

Lastnega sinčka je mati neusmiljeno pretepla in zapirala v drvarnico
Po ugotovitvah komisije bo uvedeno kazensko postopanje

Ljubljana, 12. avgusta. Ob Izjanski cesti, zadaj za skupino hiš, stoji mala hišica, označena s številko 49. Obdana z vrčkom, na katerem prevladujejo fiziole, vmes pa je porazgubljena druga zelenjava in celo nekaj cvetja. Poleg hiše ima svojo uto mlad pes — ovčjak, ki laja da se razlega daleč na okrog. Poleg hiše je tudi drvarnica, v njej pa niso bila le drva in različna ropotija, marveč je prebivalo v njej do nedavna tudi človeško bitje. Mesece in mesece je preždel v tej temi drvarnici ubog deček, ki mu lastna mati ni privoščila ne solnce ne dobrega zraka, torej niti tega ne, kar nudi narava sama.

Iz hišice so čuli sosedje nešteto krat presunljive krike otroka, ki je vpil od bolečin. Mali, komaj 11-letni Risto je bil tepen skoro sleherni dan, ponoči ali podnevi. Njegove muke so trajale že leta. Sosedje so videli malega dečka le, kadar je na poti v šolo in iz nje. Sicer pa ga nikoli ni bilo na spregled. Ko se je letos končalo šolsko leto, je dečko spet izginil, nikoli ga ni nihče opazil. Z materjo sta bila sama v hiši. Toda mati, ki je zaposlena v neki tiskarni v mestu, je odhajala z doma že zjutraj zarana in se je vračala domov šele ponoči. Da je dečko vendarle še pri hiši, so uvideli sosedje šele po tem, ko so čuli njegovo stokanje in pa udarce, ki so neusmiljeno padali nanj. Zadnji čas pa tudi teh glasov ni bilo več čuti. Otrokova mati je pripovedovala, da je poslala Rista na počitnice v Tržič na Gorenjsko, kjer da ima sorodnike.

Naključje je vendarle hotelo, da se je pred nekaj dnevi pes odtrgal z verige, zaradi česar je stopila neka soseda bližje k hiši in je opazila na vratih drvarnice črno zaveso. Ta se je tu pa tam tudi premaknila in je soseda kar instinktivno poklicala: »Risto!«

Dva moža pred malim senatom

Ljubljana, 12. avgusta. Pred malim kazenskim senatom sta se danes vršili dve glavni razpravi, ena zaradi ogražanja življenja in tuje imetja, druga zaradi poskušene umora.

Svoječasno pri KID na Javorniku zaposlenega in zaradi tatvine dveh lopat odpuščenega tovarniškega delavca 42-letnega Petra Gašperina je državni tožilec dr. Fellacher obtožil, da je 14. junija letos položil na progo tovarniške električne železnice 1 m dol in 25 kg težak kos železa v namero, da bi povzročil stiranje tam obratujočega elektromotorja, ki vozi železo in drugo blago iz tovarne na Javorniku v jeseniško. Obtožnica je ta Gašperinov čin kvalificirala kot zločinstvo zoper varnost javnega prometa za ljudi, imovino in obvestila po paragrafu 206 - I k. z. Gašperin je namreč zasnoval hudodelni načrt, da bi motor z vozili stiril in se zvrnil čez 10 m visoki napis na državno cesto. Na ta način bi gotovo izgubila življenje strojevodja Mulej in sprednik Ambrožič, nastala pa bi tudi polmilijonska škoda. Kos železa je Gašperin položil na ostrem ovinku tako, da ga ni bilo lahko opaziti in je le previdnosti strojevodje zahvaliti, da je bila huda nezgoda preprečena. Okoli 12.45 je namreč Mulej z Ambrožičem vozil z motorjem na drugem vozu 15.000 kg železa. Kakih 12 m poprej je opazil oviro in je motor takoj zavril. Eno kolo je sicer šlo čez železo, a motor ni stiril.

— No, Peter Gašperin! Kaj pravite k obtožbi? Ali je res? je predsednik g. Ivan Kralj povprašal.

— Res sem bil vinjen. Da bi imel namen motor spraviti v nevarnost, pa ni res. Jaz sem se zaletel v železo in sem ga dvignil. Sicer pa obžalujem. Nič ne vem, da bi prej železo ležalo kakih 20 m proč. Tudi ne vem, da bi ga bil jaz nesel tja. Spil sem zjutraj tri »ohelce« žganja in pozneje blizu 4 l vina.

Nekatere priče so potrdile bistvene, za sodbo važne okoliščine. Tako je pričal stro-

»Ja!... se je oglasil šibak odgovor iz drvarnice.

»Zakaj pa ne greš vlovit psa?«

Ne morem, sem zaklenjen!«

Tako se je razkrila Ristova, skrajno žalostna usoda. Razburjena ženske so naznaili zadevo na dolenski stražnici. Prišel je stražnik, ki je na lastne oči opazoval otrokove muke. Zunaj je sijalo sonce, vonjalo je po zelenju, v drvarnici pa po trohnbu... Poklicali so tudi neusmiljeno mater na odgovor, a posledica je bila, da je Risto zamenjal ječo v drvarnici, za nekaj dni z ječo v kuhinji, kamor ga je odtelež čez dan zaklepala lastna mati. Sledilo pa je ponovno pretepanje, zaradi česar so se usmiljeni sosedje obrnili po pomoč na mestni fizikat. Danes dopoldne se je podala v hišo komisija, ki ji je načeloval mestni fizik dr. Mavricij Rus. Komisija je prišla ob času, ko otrokove matere ni bilo doma. Dr. Rus si je ob asistenci policijskih organov na mestu ogledal situacijo. Z otrokom, ki je topega pogleda, pretepen in ustrahovan, popolnoma brez vsake volje, pa se je moral pogovarjati skozi okno, kajti vrata so bila seveda zaklenjena.

Nesrečni Risto se sprva sploh ni hotel pokazati gospodom, prišel je do okna šele na ponoven poziv.

»Ne morem ven, sem raje notri,« je dejal.

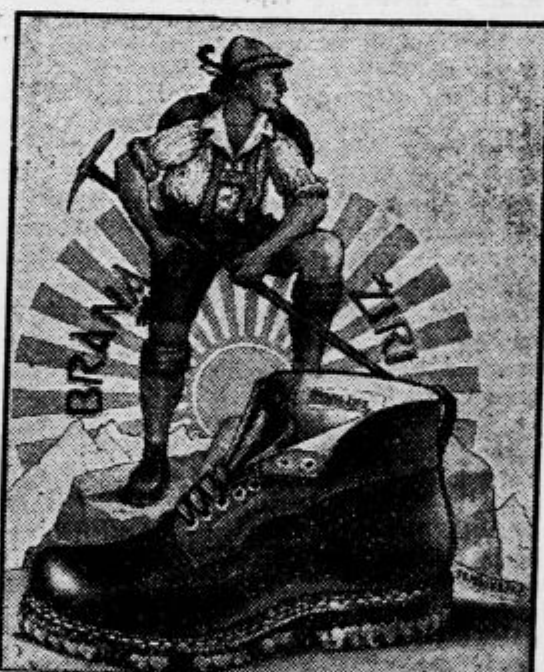
»Zakaj pa?«

»Mame se bojim,« je sledil točen odgovor.

Po ugotovitvah komisije je zdaj uvedena najstrožja preiskava. Dečko bo najbrže izročen v kak zavod, dočim bodo mater, o kateri pravijo sosedje, da se je nameravala otroka na tak način iznebiti, postavili pred sodnike.

jevodja Janko Mulej omenil: Pri orožnikih je Peter priznal vse, češ: »Zaradi tovarne sem to storil, ker sem bil odpuščen.«

Mali senat ni obsodil Petra zaradi zločina po paragrafu 201 k. z. na 7 mesecev strogega zaporja in v izgubo častnih državljanjskih pravic za 2 leti. V razlogih pravi sodba, da tovarniške železnice ni smatrati za javno obilo, da pa je hotel obtožene izvršiti teroristično dejanje proti tovarni, ker je bil odpuščen. Njegov naklep je najhujše obsojdo vreden, ker bi lahko spravil v smrtno nesrečo dva delavca in bi napra-

Najboljše, garantirano nepremočljivo, specialno izdelane GOJZERJE

moške za Din 320.—
ženske za Din 295.—

pri BRATA NAGLIČ, ŽIRI

Zahtevajte cenik turistiške in sportne obutve!

ELIDA Favorit MILO

FAVORIT, kateremu ostanete vedno zvesta ...

... ki je neobhodno potreben za negovanje Vaše polti ... kateri Vas pomlajuje in polepsuje ... ostane vedno Elida Favorit milo s svojim nežnim, svežim vonjem. Negovanje s tem blagim milom obilne pene Vam bo pripravilo vsak dan novo veselje.

vil družbi do pol milijona škode. »Pomislite!« je zaključil predsednik sodbo, »dva tovariša, ki vam nista storila nič hudega, ste hoteli usmrtiti!«

Za drugo razpravo je državni tožilec obtožil Ljubljancina elektromonterja V. P. poskušene umora. Šest let je P. srečno živel s svojo ženo. Alkohol pa je porušil družino. Po ločitvi živi žena v Kamniku. Dne 16. julija zvečer je Viktor prišel v Kamnik na njeno stanovanje, s seboj je imel kuhinjski nož. Z njim je hotel, kakor navaja obtožnica, zaklati ženo in potem še samega sebe. Nož je že zavil nad ženo, ki se mu je umaknila. Le lahko jo je ranil v prsi. Pred senatom se je V. P. zagovarjal, da ni imel namena ženo umoriti, bil je le močno razburjen. Nož je celo zadržal nazaj. Priče so v podrobnostih opisale, kako je nastal konflikt med obtožencem in njegovo ženo. Ker ni bil podan pravi dejanski stan za obsodo zaradi poskušene umora, je senat obsodil obtoženo le zaradi prestopka lahe telesne poškodbe na 3 mesece strogega zaporja.

Pri prehajanju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefov« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefov« voda zaradi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Z Angleži po Kamniških planinah

Naše krasne Kamniške planine so dobile precej redke goste: angleško družbo profesorjev in učiteljev, ki jih je poslala Le Play Society v naše kraje, da spoznajo lepoto naše domovine, naše ljudstvo in način njegovega življenja. 34 jih je in naselili so se v novem »Planinskem domu« v Logarjevi dolini. Ta so dospeli z avtomobili preko Črnic in v Gornjega grada. Komaj so se nekoliko odpočili, je večina odšla obdovovat slap kunko ter dalje na Okrešelj. Nad 20 jih je odšlo nato na Kamniško sedlo, pogumejši pa so jo ubrali naslednji dan celo na Planjavo, Ojstrico in po še premalo cenjeni stezi v Robanov kot. — Ostali, to je večina, so se z vneto lotili svojega dela pod vodstvom Mrs. Tattonove in Mr. Daviesa. S posebno vneto delata tudi botanika Mr. Harward in Ches. Zadnji sploh nima pogleda za kaj drugega kakor za lepoto naše flore. Za določevanje je prinesel s seboj vrsto debelih knjig.

»osamezne skupine obiskujejo doline in gore, se zanimajo za posamezne visoke ležeče naselbine in njihove odnose do srca tel. divnih planin, Solčave. Rišeje zemljevide, hiše, načrte stavb, porabljajo stotine plošč in filmov, opisujejo vse, kar vidijo in izvedo od ljudstva in svojih oblasti dodeljenih vodij: ge. Copelandove ter gg. Diehla, Kernaunerja in Kunaverja. Zanimiv je posebno Mr. Woodhead, ki je 75 let star, a se ne straši nobenega truda. Je lastnik ne-

kega velikega angleškega časopisa, a tod ne prestopa slika. Zda' je celo odšel na tridnevno turo preko Luč. Kranjskega Raka in Velike planine v Ljubljano.

Eden izmed najuspešnejših izletov je bil v Potočko zijalko in na Olsevo. Vreme je bilo izredno ugodno, gore in planinski pašniki ter gozdovi so se kar kopali v sončnem luči. Planinski svet se je bil čarobno razgrnil pred tujci, ki so se vzpenjali iz ozke Savinjske doline višje in višje. Ze pod Sv. Duhom so ugledali visoko gori v pečinah Olseve silno odprto Potočko zijalko in na sipini pred vodom male pike — prof. Brodarja in njegove pomočnike. Ključci so hoteli v višave in zopet nazaj. A šlo pozno proti poldnevju je dolga vrsta Angležev prispela v hladno okrilje mogočnega jame, kjer je goste sprejel veliki in neumorni idealist, profesor Brodar. V dveh skupinah je vodil goste po jami od zanimivosti do zanimivosti. Na novo je izkopal nekoliko krasnih lobanj jamskega medveda, katerih po njegovem računu leži še do 20.000 pod skalami. Človeškega ograjda in najstarejše dobe v zadnjih dneh sicer ni izkopal, tem zanimivejša pa so bila njegova izvajanja o odkritjih in domnevah in velikih nalogah, ki ga še čakajo. Z nami je šel g. profesor tudi na divni vrh Olseve, od kod je pač najlepši pogled na Kamniške planine in Karavanke ter na Koroško. Na povratku so šli gostje preko Klemenškove planine ter videli, kako naš kmet živi na višavah in kako si s posebnim načinom poziranja goščave napravila nova polja na strminah. V tem predelu pa so imeli geologi mnogo dela. Neke gospodična, ki je potovala že okoli sveta, je na koncu ture vzkliznila: »Ze zaradi tega dneva je vredno, da smo prišli iz Anglije tu sem!«

Zelo prijetno je ugotoviti, da so naši ljudje, domačini kakor letoviščarji zelo dobri in vljudni z Angleži. Posebno prijetno se gostje počutijo v novem »Planinskem domu«, kjer jim je tako dobro kakor lani prvi skupini pri Sv. Janezu ob divnem Bohinjskem jezeru. V nedeljo bodo gostje odšli v Ljubljano, kjer bodo ostali do torka, nato pa pojdejo v Kranjsko goro, kjer jih čakajo nove lepote. P. K.

Smrt oficirja v Dravi

Maribor, 12. avgusta. Danes popoldne je zahtevala Drava novo žrtve. Pri kopanju je utonil okrog 14. blizu državnega mostu podporočnik 45. pehotnega polka g. Aleksej Terevič. S tovarškim podporočnikom g. Dimičem sta se med opoldanskim odmorom kopala v Koferevem kopalisku. Terevič je zaplaval do sredine reke, ko je pa priplaval do državnega mostu, je glasno zaklical in nato na mah izžnil v vodi. Za trenotek se je zopet pokazal na površju, nato pa so ga pogoltnili deroči valovi Drave. Prizadevanje reševalcev je bilo zaman.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

dobro počitek in izvrstna postrežba.

Pa zlezemo drugo jutro pri hrastniški postaji — dovolite, točno, brez vsake zamude — pod železnico do Save, in nas čim preostavi na bivoš kranjsko stran. In zopet naprej pa navzgor mimo patrona savskih čolnarjev, sv. Miklavža. Ta je vsaj zvest ostal dolni, njegov soimenjak nam pri Kreskcah je pa baje zaradi čolnarskega preklinjanja pobegnil na strmo goro, odkoder kakor bela golobica razveseljuje oko popotnikovo. A mi hočemo na Kum in se vzpenjamo po uglajeni stezi strum v reber. Ze stopamo v divjeromantično kotlino nad Bajdetovim grabnom. Samo skalovje v najbolj fantastičnih oblikah te obdaja. Mimogrede se lahko skriješ celo v nekako skalno uto. Zadeva bi bila zelo pripravna ob nalivu ak hudi ur. Iz jarka gro prislopiha deček. Matljček mu je ime, enajst let je star in velik junak. Prosim, mernik žita je nesel uro daleč navzdol v mlino. Zdaž se vrača z nami, je prav prijazen in pripoveduje. Vse mogoče pove, tudi to, da imajo v hlevu kravo pa telico in dva vola, junca pa še konja. Imeli so dva konja, a je eden poginil. Konj je bil že v vojni. Koliko so dak zanj? Ne ve, misli, da nič, da so ga dobili kar tako. Takole jo drobi z nami skoro uro daleč do doma in ni treba nič gledati na markacijo. Pa se pridruži še zgornja ženica. Težko je oprtana in toži, da morajo takole vse znesti iz doline. Se pove, da so v neki gostilni stočili na žezanju v dveh dneh za dva tisoč dinarjev, marsikdo pa danes še za sol nima. Naposled ostanemo sami in moramo zopet paziti na markacijo, ki ima navadno turistično lastnost, da je vselej zmanjka, kadar bi jo človek najbolj potreboval.

Čim nižje se vzpenjamo, tembolj se žuri-

rezervoarju vodovoda tik pod vrhom Mrzlice, odkodere dobivajo Hrastničani prav dobro pitno vodo, in se zadnja vodovodna dela pravkar končujejo. Ob dobri markaciji lezemo po grapi navzgor, za hip nas zopet objame gozdna senca, nato pa se povzpnejo na preval »Pri Križcu. Sicer ni to nikak križ, temveč le štirioglat, tako imenovani »Turška kamen«, ki so ga po ljudskem pripovedovanju Turki postavili v spomin, preden so zapustili te kraje. Tudi priča kamen o visoki starosti. S prevala krenemo nad samotno kmetijo Pri Zalesniku levo navzgor v položnih ključih do vrha. Na širnih košeninah tik pod vrhom pravkar kosijo planinsko travo, ki mora biti prava delikatesa za živino.

Koča na Mrzlici je tako udobna in praktično urejena v svoji zunanosti in notranjosti, da se je ne moreš nagledati. Res je, da je še inventar skoro nov, saj ne stoji koča niti še leto dni, vendar kaže dobra uprava in vzorna snaga odlično oskrbnikovo sposobnost. Nepotreben je napis na stari Hausenbichlerjevi sosednji koči, ki jo še živa priča nekdanje primitivnosti našega planinstva, da »Mrzlica ni smetlišče. Ljudje so se slednjič le privadili, da umejo vzdrževati red in snago tudi v prosti naravi. Cene v koči so pa tako zmerne in nizke, da ti nikakor ni treba nositi s seboj niti jedi, niti pižame. Obisk koče je zato rekorder, saj ima že letos nad dva tisoč vpisanih obiskovalcev, kje pa so še oni tisoči, ki so bili na vrhu, pa se niso vpisali! Ne samo profesionalni turisti, sem gor zahajajo trumoma tudi rudarske rodline in taborijo tu ves dan na prostem.

Na Mrzlici je jama, iz katere se po ljudskem pripovedovanju siliš šumenje vode. Globoko pod zemljo je baje veliko je-

zero. V bližini jame je v starih časih kmet nakladal seno. Voli so se mu splašali in padli v jamo. Baje so čez več let oblikljajem, ki sta bila vanj vprežena vola, pri Zidanem mostu. O volih pa ni bilo nikakega sledu. In še pripovedujejo o tej jami, da so nekoč pastirji tam pasli, metali kamenje vanjo in poslušali, kako globoka je jama. Kar se prikaže iz jame divji mož in zavpije: »Kdo je mojemu sinčku ubil skledico?« Pastirji se neznansko prestrašijo in zbeže. Divji mož pa se je hotel masčevati, zagrabil je največjega ovna in jagnil z njim v jamo. Od takrat se ne upa noben pastir več pasti živine blizu jame.

Prekrasen je razgled z Mrzlice, že večkrat opisan v našem strokovnem in dnevnem časopisju. Nikdar se ga ne naveličaš, četudi si bil še tolikokrat na vrhu. Vselej te privlači lepa Savinjska dolina, ki jo zreš kakor na dlani pod seboj. Na zapadu strmi jo v nebo visoke Solčavske planine in še dalje zadaj nebotične Julijske Alpe, proti vzhodu se vršijo sosedni vrhovi Mrzlice tja do Savinje in preko nje. Proti jugu se spuščajo strma pobočja v hrastniško in trboveljsko kotlino. Zadaž pa kraljujeta sv. Neža in sv. Jošt na Kumu. Le čakajte, jutri prideta vidva na vrsto! Tamle spodaj je cerkevica Marije Magdalene, ki se je ljudstvo spominja s pravilnico povestjo: Turki so nekoč pridili prav do cerkvice in jo našli zaprto. Pa udaril takle bosanski harambaša z ostrim handžarom na cerkevna vrata. Zadaž mu odletel liver v oko. Turrek se močno prestraši in zakriči: »Ofta! zmo bračo! Svetac je kod kuće!« — Povratek gre čez sv. Katarino in pod sv. Markom zonež nazaj skozi romantični Boben v Hrastnik, kjer je v hotelu »Hermine«

Domače vesti

• **Minister dr. Kraljević v naših krajih.** Včeraj zjutraj je prispel iz Beograda v Ljubljano minister za telesno vzgojo g. dr. Dragan Kraljević. Nadaljeval je pot v Kranjsko goro in ostane nekaj časa v Sloveniji, ki jo je ob nedavnem posetu stilo na vzljubil. Jutri se bo g. minister udeležil nekaterih pomembnih manifestacij v naših krajih.

• **Prisega poslanca Ivana Lončarja.** Novi narodni poslanec kranjskega sreza g. Ivan Lončar je v četrtke v Beogradu položil prisego v roke predsednika Narodne skupščine dr. Kumanudija. Zvečer se je spet vrnil domov, da stopi v stike s svojimi volilci.

• **Železničarski kongres v Ljubljani.** Od 14. do 16. avgusta bo v Ljubljani kongres Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije. Na kongres pridejo železničarski zastopniki iz vse države, zastopniki delavskih zbornic in zastopniki železničarskih organizacij iz inženjstva, med ostalimi tudi iz Anglije, Francije, Nemčije in celo iz Japonske. Kongresu bosta prisostvovala tudi predsednik in generalni tajnik internacionalne transportne federacije iz Amsterdama. Inozemski delegati pridejo v Ljubljano v nedeljo popoldne. V ponedeljek dopoldne bo v »Unionu« manifestacijski železničarski shod, v ponedeljek popoldne in v torek pa bo v dvorani Delavske zbornice redni kongres, ki se bo bavil s strokovni vprašanji ter z reorganizacijo Saveza. Za udeležence kongresa je dovoljena polovična vožnja po običajnih pogojih.

teri se učenci bavijo s pletenjem preprog in z vsemi drugimi deli, ki so jih bili vajeni že od doma, a to na veliko lažji način in z veliko večjimi uspehi. Sedaj obkrožujejo to šolo prebivalci od blizu in daleč, ter se ne morejo načuditi velikim uspehom, ki se dosežejo tudi v domači obrti s pravilno metodo in primernimi sredstvi.

• **Šimencov pevski koncert v Rogaški Slatini.** Danes bo imel v Rogaški Slatini v Zdraviliškem domu pevski koncert tenor zagrebške opere g. Marij Šimenc. Na klavirju ga bo spremljal kapelnik g. Neffat.

• **Ob priliki zleta Jugoslovenske gasilske zveze v Slovenjgradu** in proslave 60-letnice tamošnjega prostovoljnega gasilskega društva bo vozil jutri poseben vlak iz Celja z odhodom ob 8.15. Isti vlak se bo vračal iz Slovenjgrada ob 22.30. Gasilci kakor tudi ostali udeleženci se naj poslužijo samo posebnega vlaka. Polovična vožnja je dovoljena za vse udeležence. Vsak si naj kupi na domači odtiski postaji ceno karto, katere v Slovenjgradu ne sme oddati. S potrdilom o udeležbi proslave, ki ga bo dobil v Slovenjgradu, se vrne vsak udeleženec brezplačno domov. Zaveznica potrdila se bodo izdajala dopolnilne v občinski pisarni v Slovenjgradu, popoldne pa na veseljenem prostoru. Splošno občudovanje vzbujajo novi gasilski prapor, ki bo ob priliki proslave blagoslovljen. Z njim je tvrdka »Ecclesia« iz Ljubljane pokazala, da je domača inštrija popolnoma enakovredna inozemskim tvrdkam. Slovenjgradec se odeva v praznično obleko in pričakuje velikega dogodka, kajti takšne gasilske manifestacije še letos ni bilo v naši državi. Udeležil se je bo tudi minister dr. Kraljević s številnimi poslušalci. Pri proslavi bo razen mešičke ružičke godbe, ki je daleč na okoli na najboljšem glasu, sodelovalo še šest drugih godb in domače pevsko društvo. Največja zasluga za organizacijo te velike prireditve gre župnemu in društvenemu načelniku g. Leopoldu Kopaču. Želimo slovenjgradskim gasilcem še mnogo uspehov in delovanja v blaginjo bližnjega!

• **Iz železniške službe.** Premeščeni so uradniki VML položajne skupine: Župan Viljem, Zalog, v prometno-komercialni oddelki direktorje: Šval Francišek, šef postaje v Stični, v Novo mesto; Knežič Valter, dol. kol., v Ljubljano glav. kol.; IX. položajne skupine: Kraševac Marja, Ljubljana glav. kol. v prometno-komercialni oddelki direktorje: Zupančič Ladislav, Zidani most, v Zalog, X. položajne skupine: Puhar Ana, prometno-komercialni oddelki direktorje, v Ljubljano glavni kolodvor, Habbe-Puhar Franja, prometno-komercialni oddelki direktorje, v Ljubljano glavni kolodvor; Jurman Janez, sekcijski za vzdrževanje prog Niš, k. IV. sekcijski za vzdrževanje prog Maribor glav. prog; zvanikiški I. kategorije: Cajnko Franc, šef postaje Polzele-Braslovec, v Celje; Pintar Alojzij, Vrhnika, kot vodja postaje na Drenovem griču, v Celje; Faturo Franc in Jamšek Martin, Zalog, v Ljubljano glav. kol.; Jelusič Josip, prometno-komercialni oddelki direktorje, v Maribor glav. kol.; zvanikiški II. kategorije: Rohnik Andrej, prometno-komercialni oddelki direktorje, v Maribor glav. kol.; Mahkovec Gregor, Sešek Francišek, Bitenc Jakob, Sešek Karel, Završnik Maksimiljan, Dežman Jožef, Grden Anton, Suštar Janez in Tesner Janez, Zalog, v Ljubljano glav. kol.; Jančar Anton, prometno-komerc. odd., v Ljubljano gl. kol.; Plahuta Ivan, prometno-komercialni oddelki, na Zidani most; uradniški pripravnik Spasenović Tihomir, strojni oddelki generalne direktorje Beograd, v kurilnici Ljubljana M. gor. kol.; dnevnikaarja: Podgoršek Martin, Poljčane, v Rajhenburg; Grušen Ivan, Grobelno, v Stično. Nameščena sta kot uradniška pripravnika: Gojnič Dobroslov v Vidmu Krškem in Orlov Viktor pri prometno-komercialnem oddelku direktorje.

• **Sokol 21ri** ima v nedeljo 14. t. m. svoj javni nastop. Ob pol 13. skušnja, javna tečevadba pa se prične ob pol 4. popoldne. Pozivamo bratska okoliška društva, da se polnoštevilno udeležijo našega javnega nastopa.

• **Za izlet Sokola v Ribnici** je prometno ministrstvo dovolilo udeležencem polovico no vožnje. Udeleženci naj kupijo pri odhodu cele vozovnice, ki pa jih pri izhodu na postaji ne oddajo, ker veljajo s potrdilom udeležbe, ki se dobi na kraju prireditve, za brezplačno povratno vožnjo. Otvoritev Sokolske doma se bo vršila pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Kraljevića, ki je tudi oblihlil svojo udeležbo.

• **Zdravilišče Rogaška Slatina** proslavi dne 14. in 15. t. m. 200-letnico strokovnega zajetja slovitih vrelcev svoje mineralne zdravilne vode. Povodom te proslave se znižajo, in sicer od 15. t. m. dalje zdravilna in godbena taksa, cene kopel in zdravilnih sredstvom ter cena hranil v zdraviliških restavracijah.

• **Temperatura: Ljubljana** 32,0, 18,0; Maribor 25,0, 17,0; Zagreb 30,0, 18,0; Beograd 16,0, Sarajevo 29,0, 13,0; Skopje 32,0, 12,0; Split 29,0, 23,0; Kumbor — 20,0; Rab — 22,0.

• **Solnce vzhaja** ob 4.57, zahaja ob 19.12, luna vzhaja ob 17.25, zahaja ob 0.8.

mo, kakaj pred nami se pode črni oblaki, obetajoč hudo ured. In res, ko nas pozdravita vsa Neža in nekoliko višje skromni vsi Jošt, padajo na nas prve težke kaplje. Pri mežurju dobimo zavetišče, med tem se pa razvije huda nevihta z zromom in treskom. Proti jugozahodu v razdalji par kilometrov značne črte opazimo požar, ki ga je zanetila strela. Številni treščerji še tik nad nami v se. Nežjo, da nam vsaj za hip vzame vso dobro voljo. A nevihta se je pretegnila in kmalu uživamo najlepši razgled.

Valvazor, ki je posetil 29. avgusta 1688. Kum, je o njem zapisal: »Kum je takorekoč kralj vseh dolenskih hribov, ker nadzoruje vse po svoji velikanski višini in kakor kralj gleda zelo daleč. Višji ne le štajersko in Koroško, temveč tudi Hrvaško in Turčijo. Po njem raste bukovje in vrh vseh cerkev sv. Nežje. Takrat je bil namreč veliki del Hrvaške še pod Turki. Prav je imel avtor »Slave vojvodine Kranjske, in še danes imaš tak občutek, kadar uživaš prekrasni razgled s Kuma. In še priča Valvazor, da so se takrat prihajali romarji s Kranjskega, štajerskega, Koroškega, Hrvaškega in iz drugih krajev. Ko je bil on gor, so cenili število romarjev na 50.000. Pri spovedi in obhajilu jih je bilo 40.000. Popili so pa 140 veder vina. Seveda je njegova »Klementa« potecala dolga najmanj eno miljo, vendar je moralo biti že v starih časih število romarjev res veliko. Zavaljal je, da so l. 1676. postavili na Kumu veliko, dve nadstropji visoko, leseno po-

slojje za prenočišče romarjev. Novo poslojje pa se je udilo, ker je v njem prenočevalo nad 5000 ljudi. Več romarjev je bilo ubitih. O cervilci vsi Jošta pove, da tam posebno radi poznavajo močvirne ženske. — O sv. Neži pripoveduje narodna pravilica, da bi morala stati njena cerkev tam nekje na Kalu pod Mrzlico. Pastirsko patrono pa je prepodila neka pastirica s tem, da jo je po nepotrebnem vedno klicala, da bi ji zavrčala ovice iz škode, ker se pastirica ni ljubilo. Razlajšana je odšla sv. Neža na Kum, angeli so ji pa poneli prenesli cervilco. — Zanimiv je na samem stoječ zvonik, ki stoji še iz leta 1672. K sv. Neži se zatekajo tudi romarji, ki imajo bolne oči in si v zaupanju do nebeske zavetnice brišejo z jutranjo roso oči. Pa je takole neki romar v jutranjem polmračku gladil z roko roso travo in pobozno vzklikal: »O, ti preljuba, ti premlila!« Pa naenkrat začuti pod prsti nekaj drugega in zavpije: »O, ti grda, prokletja!« — Posebno radi so hodili in še danes romajo na Kum Kostanjevci, da bi jih obvarovala sv. Neža pred povodnjami. Vsaših sedem let ji prinesejo v dar svilen obleko. Je pa skromna dama, ta svetnica!

Pod Kumom nas zanima vas Svibno, nad njo pa razvaline starega gradu. Ljudstvo pripoveduje, da so tu nekdo iskali zaklad in našli skrinjo, kjer je bil shranjen. Zdačja začne strašno treskati in grmeti, da so val pobegnili in pustili zaklad. Ko so pa približali na vznožje griča, je zasijalo sonce in je bil najlepši dan. Zaklad pa je požrla

• **Dr. Krekova meščansko-gospodinjka šola** v Zgornji šiški pri Ljubljani, po ministrskem odloku z dne 8. julija 1915, št. 18120-XXI-b s pravico javnosti, odobreno po prostornem ministrstvu v Beogradu št. 7431-I z dne 4. maja 1932, razglasa: Gojenje se sprejemajo za eno ali dve leti. Šola je razdeljena v dva letnika in sicer: v redno meščansko-gospodinjko šolo (I. letnik), ki traja eno šolsko leto in v strokovno šolo (II. letnik). Učenke drugega letnika so lahko vse mladenke, ki so dovršile vsaj nižjo gimnazijo ali meščansko šolo in dovršile katerokoli celoletno gospodinjko šolo s pravico javnosti. — Te se usposobijo za upraviteljice v internatih, sanatorijih, restavracijah in drugih samostojnih gospodinjstvih podjetij. Šolsko leto 1932-33 se prične 1. oktobra. Pojasnila se daje na šoli.

Kis

za vlaganje sočivja v zalogi.

Drogerija KANC, židovska ul.

• **Dopisna trgovska šola** v Ljubljani je ustanovljena za one, ki ne morejo zavoljo službe in dela hoditi v šole, da si doma pridobije znanje. Velja je tudi za študente, ki se iz kakršnihkoli vzrokov ne morejo vpisati v Državno trgovsko šolo, pa bi se radi naučili trgovskih znanosti, da bi potem polagali izpite na državnih trgovskih šolah in tako lahko iskali službe. Poučuje: knjigovodstvo, korespondenco, trgovsko in menično pravo, zemljepis, stenografijo itd., potem vse domače in svetovne jezike, reklamo itd. dopisnim potom. Informacije: Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Pražakova ul. 8/5 levo, vogal Miklošičeva cesta 30.

• **Nov poljudni mesečnik** je začel izhajati v Ljubljani. Ime mu je »Lepa Vidca. Prva številka prinaša v obsegu ene tiskovne pole članek Janka Kača, posvečen velikemu rastlinarju Jesenu, pesmi Maksa Samsove, Gustava Struška in našega ameriškega poeta Ivana Zornana ter povest urednika te nove revije, švana Albrehta: »Njena rožica, ki se bo nadaljevala. Prav srečno je novi mesečnik opremljen z ilustracijami delno po fotografijah, delno po umetninah Božidarja Jakca in pokojnega Josipa Marije Gorupa, za poslastico pa sta dve izvršni satirni peroris Hinka Smrekarja. »Lepa Vidca« velja leto 54 Din in se naroča pri upravi v Ljubljani VII na Celovški cesti 96/I.

• **Zanimivo odločitev o zaščiti kmetov** bo moralo v kratkem času podati višje sodišče v Subotici, kajti pred okrajnim sodiščem se je te dni vršila razprava, ker je tamošnji odvetnik dr. Milorad Miljator, ki je tudi veleposelnik, zahteval zaščito kot poljedelca. Odvetnik je navedel, da je njegovo posestvo preobloženo z dolgovi, okrajni sodnik pa je odbil njegovo zahtevo, češ da je kmetijstvo le njegov prostorski posest ali poklic. Odvetnik dr. Miljator se je pritožil in sedaj bo morala višja instanca odločiti, kdo vse lahko spada pod zaščito kmetov.

• **Nesrečna prva plojba jahte bivšega bana dr. Šilovića.** Odvetnik dr. Brelič iz Crkvenice je nedavno odpotoval z izbrano posadko po novo jahto bivšega bana dr. Šilovića v Cannes. Iz Cannes je jahta pod poveljstvom dr. Breliča, ki slovi kot dober mornar, ima pa samo spričevala za kratko plojbo, dospela v Valono, od koder je še tisti večer krenila naprej. Ko je bila oddaljena 16 morskih milj od Valone, je zašla na peščeno tlo in se močno poškodovala. Morala je ostati do jutra na kraju nesreče brez vsake pomoči. Dr. Brelič se je z delom posadke vrnil v Crkvenico, z drugim delom posadke pa je ostal na jahti sin dr. Šilovića. Lepa in najmodernejša urejena jahta, imenovana »Nada«, je tako hudo poškodovana, da bo tudi, če jo v pomoč poklicani remorker spravi z nasipne, težko še kdaj služila svojemu namenu.

• **Tragedija delavske neveste.** V Zagorju sta bila v nedeljo na oklicih Penca in France. Penca je hčerka rudarja, France pa je delavec pri nekem industrijskem podjetju. Njegovi starši so bili proti izvoljenki ter so skušali na vsak način preprečiti nameravano zakonsko zvezo. Mlada izvoljenka sta se v sredo zvečer sestala v Sklendrovcu. Kakor se govori, sta hotela skočiti s Sklendrovskega mostu v Savo, kjer so si vzeli življenje že mnogi obupanost; od teh sta bila zadnja dva z Ljubljane iz Trbovelj, ki sta pred 14 dnevi končala v valovih Save. Nesrečni par

stedenice in aparati za vkuhanje sadja. Zaloga: Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4.

Jutri ob 9.30 zjutraj na sportnem kopališču v Rimskih Toplicah

župne plavalne tekme

Popoldne ob 16. JAVNI NASTOP

sokol. društva Rimske Toplice—Šmarjeta.

zemlja in še danes počiva v njej. — Grad je bil last Ostrovrharjev, ki so bili poleg Turjačanov najstarejši kranjski plemiči. Narodna pravilica pripoveduje, da je dobil Viljem Ostrovrhar v dar prestan od krasno oblečenega kralja pritlikavcev in sicer zato, da bi mu pomagal v boju z drugim kraljem pritlikavcev. Obiljubljen mu je tudi pas, ki bi ga čuval v vseh nevarnostih. Vitez je obiljubljen pritlikavcu, da bo prišel čez pet tednov s svojo vojsko na določeno mesto. Pritlikavec mu še veli, da naj dobro čuva prstan, ki mu bo v veliko srečo, ako bo zvest, sicer pa v pogubo. Vitez pa se je začel kesati, postal otožen in šel pred odhodom na bojišče k spovedi. Zaupal je svojo skrivnost tudi ženi, ki ga je pregovorila, da ni šel na pomoč pritlikavcu. Tako je postal nezvest, zaradi tega nesrečen in je bil ubit pri Grebini na Koroškem leta 1273.

Prekrasen je tudi razgled z »Dolenjskega Triglava«, kakor imenujejo Kum, na kresni večer, ko žari okrog in okrog na stoltno kresov. Zelo priljubljena je ta izletna točka tudi Hrvatini, ki jo obiskujejo vsako leto v velikem številu. Spomnimo se knjige turistickega zavetišča posavske podružnice SPD izkazuje sicer za letos doslej samo nekaj nad šeststo imen, kar pa nikakor ne odgovarja resničnemu obsegu. — Na povratku se zapojejo oglašilci tik pod vrhom tiesto narodno: »Ogled mora biti moj!« da se ji zasvetijo kakor repa belj zobje. Potem pa gre pot naravnost v dolino.

R. D.

je stal nekaj časa na mostu, potem pa se je podal v neko bližnje gostilno. Ko sta odhajala, je dekle izplulo steklenico Mlada. Mladenč je še pravojasno našel voz, da je odšel mladenec v Zagorje k zdravniku k. dr. Grumu, ki ji je rešil življenje. O tej tragediji govori sedaj vsa okolica.

• **Velika afera pri kolonizaciji in parcelaciji.** Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Velikem Bečkereku je dovršil obsežno preiskavo proti bivšemu eksponentu Hrvatsko-slovenske banke za parcelacijo in kolonizacijo, Ivanu Maršaleku, kateremu je bilo vodstvo banke poverilo nalogo, da na veleposessu bančnega klijenta grofa Karacsanya v Beodri izvede vse priprave za razprodajo veleposessa in da vodi tudi vsa pogajanja z agrarnim uradom. Grof se je zatekel k banki že 1920 in je Maršalek par let ostal na veleposessu kot nekakšen upravitelj. Po preteku par let pa se je začelo govoriti, da je zagrešil razne sleparije. Banka je uvedla preiskavo in ugotovila, da je oškodoval tudi njo. Sodniška preiskava je nato dognala raznovrstne malverzacije v škodo posestnika in banke, ki so znašale par milijonov dinarjev. Maršalek so zaprili, zagovarjal pa se je s tem, da je izdal precej denarja v razne diskretne svrhe, ko so agrarni uradi popisovali zemljišča. Preiskava se je kmalu raztegnila tudi na njegove skrivnice in sicer na dr. Mihajlovića, bivšega odvetnika v Novem Bečju, na Maršalekovo ženo in na njeno uslužbenko Katarino Ivkovičevico, kateri je dr. Mihajlović po naročilu Maršaleka pripisal več sto orakov nje in pašnikov veleposessa. V afero so zapleteni še nekateri drugi, ki so Maršaleku pomagali pri čudnem gospodarstvu. Z Maršalekom vred so bili vsi osumljeni; kmalu izpušeni in doigo se ni v tej zadevi ničesar ukrenilo. Samo odvetnik dr. Mihajlović je bil od novosodske odvetniške zbornice suspendiran. Sedaj pa pride zamotana afera vendar pred sodišče in se za razpravo zanima vsa Vojslovina.

Din 239.—

Za ta denar dobite že fotoaparati, film in vse potrebno, da si sami izdelujete Vaše slike.

FOTO-MATERIJAL

Janko Pogačnik, Ljubljana

Dunajska cesta 20 (nasproti kavarni »Evropie«)

• **Strašno odušstvo.** V Sarajevu so objavili sodišče tamošnjega privatnika Mitra Ružiča štirje obrtniki in podjetniki zaradi brezprimernega odušstva. Ružič je namreč izposloval denar ne samo proti neznanemu visokim obrestim, temveč tudi le pod pogojem, da podpisajo vsi upniki z njim kupoprodajno pogodbo o vseh svojih nepremičninah. Poleg tega so morali vsako menico podpisati še številni posredniki. Sodarski mojster Stojadin Milić, ki si je leta 1925 izposodil od odušarja 29.350 Din, je doslej plačal na obrestih že preko 130.000 Din, ker pa je parkrat proučeval menice, mu je še vedno dolžan okrog 160.000 Din. Podobno je odušar skupil tudi druge dolžnike in je eden od njih moral plačati za prolongiranje menice 30.000 Din, kar znaša polovico izposlojene glavnice. Državno pravdnstvo je na podlagi teh ovad obdušarja vtaknilo seveda takoj v preiskovalni zapor.

• **Prepoved zahanjanja v krčme.** Okrožno sodišče v Mariboru je prepovedalo Kočeku Rudolfo, rojenemu l. 1907, pristojnemu v Vukovski dol, zahanjati v krčme za dobo 2 let (od 11. t. m. do 11. avgusta 1933).

• **Franc-Jozef** grenčica odstranjuje tišanje želodca, slab duh ust in bledoto obraza.

• **Za žene sigurna obramba — Lysoform.**

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škropljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

• **Kopališče Medija — izlake — popolna oskrba 50 Din.**

Iz Ljubljane

u— **Francoški poslanik g. Naggiar** je včeraj prispel iz Beograda preko Sarajeva v Ljubljano, kjer je prenočil. Danes bo g. poslanik nadaljeval pot na Bled, kjer ostane danjši čas na oddihu.

u— **Zanimiva razstava** obeta biti razstava ge. Nevenke Steindlove. Otvori se v nedeljo dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo polna tehničnih zanimivosti, ki jih ne vidite vsak dan. Ga. Steindlova je prešturirala kot akademikarka vse tehnike vzenja od najstarejših dob do danes. Od koptijskih del, ki predstavljajo najstarejšo tehniko, preko egipčanskih, kitajskih, japonskih, srednjeveških burgundskih vse do današnjih dni bo pokazala razstava zelo zanimive reči, ki jih ne vidite vsak dan. K izobrazbi naših deklet in žen spada prav gotovo tudi poznavanje raznih tehnik ročnega dela. Ga. Steindlova je po rodu Dalmatinka in živi v Ljubljani. Ker bo tolmacha razne reči sama, bo razstava zelo poučna. Priporočamo torej prav toplo obisk razstave našemu žensstvu. R.

u— **Splošno žensko društvo** vabi članice vseh ženskih društev, da v velikem številu posejijo razstavo narodnih vzenja ge. Nevenke Steindlove v Jakopičevem paviljonu. Odprta je razstava od sobote 13. t. m. dalje skozi štiri dni od 9. — 12. in od 15.—19.

u— **Zadeva Strojnih tovarn in Iivarn.** Kazenska preiskava proti trem uslužbenec Strojnih tovarn in Iivarn, obdolženim raznih nepravilnih manipulacij, se bliža svojemu zaključku. Dva strokovnjaka v knjigovodstvu sta že pregledala vse knjigovodstvo in poslovanje tovarn od njih ustanovitve do odkritja manipulacij. Sedaj sestavljata izčrpno poročilo, v katerem bosta navedla vse nepravilnosti. Pričakovati je, da se bo vršila glavna razprava pred sodnikom poimencem sredi septembra ali v začetku oktobra.

u— **Preizkušnja novega čevljskega mostu.** V četrtke dopoldne so napravili obtežilno preizkušnjo novega mostu. Komisiji je predsedoval naš znan strokovnjak predstojnik instituta za preiskavo

materijala na ljubljanski univerzi g. prof. dr. A. Krul s svojim asistentom g. ing. Srečkom Pustom. Obtežilna preizkušnja se je izvršila na ta način, da so eno mostišče obtežili s 30 cm debelo plastjo gramoz in je znašala obtežba 460 kg na kvadratni meter. Vse priprave so bile napravljene že v sredo. Pod mostom so namestili oder, na katerem so v četrtke zjutraj montirali štiri precizne merilne aparate, ki so registrirali povzeto železobetonske konstrukcije pri popolni obremenitvi mostu. Povzeto mostu je bil vprav malenkosten. znašal je 0.3 mm, kar še zdaleka ne dosega dopustne meje. Preiskava je bila zaključena popoldne ob 15. Pri izbiri projektiranja novega mostu je bilo treba paziti na mehki liovnati teren, ki se je slabo obnesel in izkazal kot neenakomeren material že pri gradnji novega šentjakobskega mostu, za kar se je morala tam napraviti neka specialna konstrukcija. Razpetost, katero je bilo treba za novi čevljski most premostiti, je znašala 23 m. Čevljski most so pač izvršili čim enostavneje s tem, da so napravili železobetonsko konstrukcijo prostoležnih nosilcev s srednjo podporo, tako da znaša razpetost enega polja samo 11 m. Mnogo se je že govorilo o stebrovju na novem čevljskem mostu, kakor tudi o francoskanskem trmostju, še ved bi se pa lahko govorilo o projektu in izbiri konstrukcije same, a to prepustimo našim gradbenim inženjerjem.

u— **Razjasnilo.** Tistim, ki so dvomeče začeli o meni praviti nekaj nелеpega: Kdor me pozna, ne dvomi, da se svojemu načelu kolegalnosti in korektnosti nisem izneveril. — Professor Koba! France.

u— **Člane TK** »Skala« opozarja odbor, da se poslužijo danes za skupni izlet kamniškega vlaka ob 18.20 uri, ker avtobus ob 19. izpred Kmetске posodilnice ne bo vozil. — Odbor.

u— **Miss Ljubljana.** V nedeljo 14. t. m. bo na kopališču »Ljubljana« pod pokroviteljstvom ge. Tince Grošljeve voitev najlepše kopalko. Volilci in lepe kopalko na kopališče!

u— **Rekord v civilnih pravdah.** Oddelki I. civilnega senata na deželnem sodišču je do včeraj zabeležil že 724 pravi; od teh pride na sodnika poedina 680, na senat pa 44. Pred senat spadajo samo velike pravde, pri katerih gre za vrednosti v znesku nad 125.000 Din. Manjše pravde od 6250 do 125.000 Din obravnavajo sodniki poedinci deželnega sodišča. Za naše socialne in družinske prilike je pač značilno, da je bilo letos vloženih že veliko število tožb na ločitev zakona. Lani jih je bilo v vsem letu 84, a letos do konca junija že 54.

u— **S čevlji** se je založil. Na balkonu magistratnega uradnika Franceta Koširja v Lavričevi ulici 12. se je predsinčojtnim splazil tat in odnesel 3 pare rjavih damskih čevljev, 4 pare snežnih in damski kopalni triko. Kakor pripovedujejo sosedje so se potepali okrog hiše trije neznan moški, od katerih je eden izginil v hišo, nakar so se vsi trije hitro odstranili.

u— **Artaeje.** Orožniki z Grosupljega so včeraj pripeljali v zapore deželnega sodišča tatu kolesarja Antona N., ki je ukradel nekemu gostilničarju na Grosupljem nad 1000 Din vredno kolo. — Aretiran je bil v Ljubljani in izročen deželnemu sodišču akademik M. D. zaradi nekega političnega delakta. — Iz Zagreba so privedli v ljubljanske zapore Vičana Antona G., mešarskega pomočnika, ki se je klatil okrog in ima več hudih reči na vesti. V Zagrebu je prestal danjšo kazen.

u— **Na dobro kapljico!** Na Kongresnem trgu 4, pod Obrtno banko se otvori jutri novo vinoto. Priporoča se Alojzija Gorjupca.

u— **Jutri vsi v Zgornjo šiško** na gasilsko žegnanje.

u— **Tri želje imam — zato hočim v »Daj-Dame«.** Razvedrilo, okrepčilo, dobro vino.

u— **Dancing v hotelu Tivoliju** vsak večer do jutra. Pivo 6, vino 15 do 20 Din.

BOXBERGER

KISSINGEN

TABLETE ZA SHUŠANJE

so nad pol stoletja po vsem svetu znane kot neškodljivo in učinkovito sredstvo proti odebelenju.

Delujejo brez bolečin in so lahko zaužitne. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobreno po Min. a. p. in n. z. S. št. 623 od 29. III. 1932.

Materiala na ljubljanski univerzi g. prof. dr. A. Krul s svojim asistentom g. ing. Srečkom Pustom. Obtežilna preizkušnja se je izvršila na ta način, da so eno mostišče obtežili s 30 cm debelo plastjo gramoz in je znašala obtežba 460 kg na kvadratni meter. Vse priprave so bile napravljene že v sredo. Pod mostom so namestili oder, na katerem so v četrtke zjutraj montirali štiri precizne merilne aparate, ki so registrirali povzeto železobetonske konstrukcije pri popolni obremenitvi mostu. Povzeto mostu je bil vprav malenkosten. znašal je 0.3 mm, kar še zdaleka ne dosega dopustne meje. Preiskava je bila zaključena popoldne ob 15. Pri izbiri projektiranja novega mostu je bilo treba paziti na mehki liovnati teren, ki se je slabo obnesel in izkazal kot neenakomeren material že pri gradnji novega šentjakobskega mostu, za kar se je morala tam napraviti neka specialna konstrukcija. Razpetost, katero je bilo treba za novi čevljski most premostiti, je znašala 23 m. Čevljski most so pač izvršili čim enostavneje s tem, da so napravili železobetonsko konstrukcijo prostoležnih nosilcev s srednjo podporo, tako da znaša razpetost enega polja samo 11 m. Mnogo se je že govorilo o stebrovju na novem čevljskem mostu, kakor tudi o francoskanskem trmostju, še ved bi se pa lahko govorilo o projektu in izbiri konstrukcije same, a to prepustimo našim gradbenim inženjerjem.

u— **Razjasnilo.** Tistim, ki so dvomeče začeli o meni praviti nekaj nелеpega: Kdor me pozna, ne dvomi, da se svojemu načelu kolegalnosti in korektnosti nisem izneveril. — Professor Koba! France.

u— **Člane TK** »Skala« opozarja odbor, da se poslužijo danes za skupni izlet kamniškega vlaka ob 18.20 uri, ker avtobus ob 19. izpred Kmetске posodilnice ne bo vozil. — Odbor.

u— **Miss Ljubljana.** V nedeljo 14. t. m. bo na kopališču »Ljubljana« pod pokroviteljstvom ge. Tince Grošljeve voitev najlepše kopalko. Volilci in lepe kopalko na kopališče!

9

KULTURNI PREGLED

Kulturno delo v provinci Pregled kulturnega dela med narodom — Kako je z repertoarjem naših amaterskih odrov

Slovinci se radi ponašamo, da smo po svoji duševni strukturi, po svoji kulturni kapaciteti in aktiviteti povsem na višini zapadno-evropskih narodov in resnica je, da pri nas med preprostim kmečkimi in delavskim človekom iz naroda in pa meščanom ter izobražencem po civilizacijski stopnji, po kulturnosti mišljenja in po navedenosti ni tistega širokega, težkega prepada, kakršnega srečujemo na Vzhodu. Ves kulturni obrat se vrši pri nas v neki tesni povezanosti od najvišjega vrha do najbolj spodnjih plasti. Prešeren, Cankar, Zupancič pri nas realno bivajo za slednjega, tudi centrom in vrhuncu kulture najbolj odmaknjenega človeka, in kakor vsi veliki tvorci umetnosti in duha prihajajo iz brezimnih ljudskih množic, tako se njihove stvaritve vračajo k tem množicam, verno in spontano vračajo ter postajajo njihova lastnina. Težko bi bilo govoriti o tem, komu gre zasluga za to živahno, plovdivo izmenjavo kulturnih vrednot v narodu, ali morda demokraciji, socialni usmerjenosti naših duhovnih borec, ali morda neki svetli, plemeniti duhovni in etični ježi, ki je lastna našemu človeku sploh. Eno samo drži: nekoč v zgodovini se je v narodu zdrnila volja po intenzivnem oblikovanju življenja in tega plazu, ki se je sprožil, ni mogoče več zadržati. Človek, ki odprte duše motri te stvari, je lahko samo optimist, dasi je še na vseh koncih in krajih dovolj nedotaknjena dela.

V rokah imamo uradno statistiko predstav, glasbenih, umetniških in kulturnih prireditelj, ki so jih v prvem polletju tekočega leta priredila razna kulturna in druga društva po vseh krajih Dravske banovine. Pregled ni popoln, nanaša se na posamezne srezne in podatki iz nekaterih kulturno važnih srezov (Maribor, desni breg, Maribor, levi breg, Ljutomer, Kamnik) so povsem izostali, dočim so iz nekaterih drugih brez dvoma samo od daleč približni, toda številke so vključno temu toliko poučno zgovorne, da jih je v razmišljanje in vzpodbudo na vsak način vredno objaviti. V številkah so vključno samo javne prireditve, ki jih je treba prijavljati upravnim oblastem, razen predstav naših narodnih gledališč in pa kinopredstav, o katerih ta statistika ne govori.

Slika je tale: po naših mestih, trgih in vaseh se je od januarja do junija po tem uradnem seznamu vršilo 1273 dramatičnih in 111 glasbenih prireditev, 98 predavanj — med temi 25 s skiptikom, 37 akademij, 31 večerov in matinee z mešanim sporedom ter 29 izrednih filmskih predstav. — Po posameznih srezih in mestih je podoba takšna: najviše številke izkazuje Ljubljana-okolica, na katero odpade n. pr. 212 dramatičnih predstav, potem Kranj in Škofja Loka (206), Ljubljana-mesto (133), Celje (86), Logatec (85), Krško (81), Brežice (68), Šmarje (55), Prevalje (54), Litija (48), Slovenjgradec (47), Novo mesto (45), Kočevje (40), Gornji grad (28), Konjice (23), Ptuj (19), Metlika (17), Črnomelj (15), Dolenja Lendava (11). — Da laški srez s Trbovljami, kjer se vrši živahno kulturno in društveno življenje, in pa radovljski z Jelenicami in Bledom ne beležita nobene dramatične prireditve, je brez dvoma pomanjkljivost statistike. — Največ glasbenih prireditev se vrši v mestu Ljubljani (29), za njo pa v ptujskem srezu (10).

Najživahnejše središče popularnega kulturnega dela med narodom so pač naši diletanški odri. Kulturno orijentacijo teh odrov označuje tabela o tem, po kolikokrat so se posamezne igre in drame igrali. Kvantitativno največji uspeh zanje pri naših gledaliških amaterjih in njihovem občinstvu znana nemška komedija »Trije vaški svetniki«, ljudska šaloigra srednje literarne cene in preprosta satira na bedno moralno kmečkoga človeka, ki je tudi pri občinstvu ljubljanskega Narodnega gledališča dosegla precej zanimanja in priljubljenosti. »Trije vaški svetniki« so se v se-

stih mesecih na slovenskih amaterskih odrih igrali nič manj kakor 75 krat. Zdi se pa, da ta precej visoka številka ne more v človeku niti podžigati niti ubijati vere, da imajo naša dramatična društva po mestih in po deželi kakšno jasno, zavestno vodilo v svojem delu. »Trije vaški svetniki« so estetsko in moralno ravno toliko nedolžni, da njih priljubljenost ne more biti dokaz ne za visok ne za kakšen drugačen nivo in okus. — Za njimi se najpogosteje igrajo umetniško in življenjsko še manj pomembni »Trije tički« (17 uprizoritev), potem »Reveček Andrejček«, ki še zmerom igra veliko vlogo zlasti na kmečkih odrih (15), pa »Davek na samce« (13 predstav).

S temi precej lahkiimi, plehkimi, tujiimi komadi pa se že uspešno kosa vredno delo domačega avtorja — Finžgarjeva »Razvalina življenja«, ki jo izmed slovenskih del po naši statistiki največkrat igrajo (13). Za njo pride Albrehtova mladinska igra »Sirota Jerica« (12), potem Sketova »Miklova Zala« (11), Finžgarjeva »Veriga« (10), njegov »Divji lovec« (7) ter Govekarjev »Deseti brat« (7). Za duha časa je značilno, da temi našimi ljudskimi igrami takoj nastopi Cankar s svojim repertoarjem: »Kralj na Betajnovci« (6), »Hlapci« (5), »Hlapec Jernej« (2). Izmed novejših slovenskih del sta najpogostejša na sporedu Manice Ko-

manove »Prisega o polnoči« (6) in pa Ribičeva mladinska »Kraljica palčkov« (5).

Vprašanje o prospehu in razvoju amaterskih odrov je brez dvoma eno izmed važnih vprašanj naše kulture. Ljubezen našega preprostega človeka do odra in igranja priča o njegovem spoznanju, da je igra na odru lahko močno, uspešno sredstvo človekove življenjske in notranje rasti. Za igralca samega je morda zadeva umetniške cene dela, v katerem nastopa, v marsikaterem oziru skoraj brez pomena. Tudi v slabem komadu, tudi ob medlem tekstu je mogoče ustvariti živo, od vrha do tal zgrajeno figuro in tudi tam, kjer besedilo odpove, zna tok vseh stvari na sceni mnogokrat sprožiti resničen afekt. Toda v interesu kulturne in umetniške vzgoje občinstva in v interesu slednjega človeka, ki bi morda še s tako skromnimi močmi rad pomagal k tako in duhovno vrednote iz njihovih virov prenašati na zadnjo periferijo nacionalnega življenja je, da bi se repertoar teh ljudskih odrov neprestano boljšal in očistil in da bi se iz njega stalno in smoteno iztrebljal ves podedovan kič. Podoba je, kakor da je v naših vodilnih, osrednjih kulturnih in umetniških krogih vse premalo zanimanja in iniciative, vse premalo smisla in razumevanja za življenjsko, socialno in nacionalno vrednost takšnega dela na periferiji. Naše Narodno gledališče vključno prizadevanjem posameznikov še zmerom precej pasivno stoji ob strani, pa tudi med našo umetniško mladino ni videti kdovekaj smisla za te reči. Kdor se bo tu hotel lotiti dela, si bo lahko natrgal prav svetlih zaslug.

Tenorist Peter Burja

K današnji mariborski predstavi „Prodane neveste“ na Trgu Svobode

Že večkrat sem ga srečal na ulici! Dosti sveta ima za seboj, mnogo je že videl in doživel! Šel bi lahko o počitnicah kam drugam, pa je prišel med nas, star znanec med prijatelji! Spomnil se je mariborskih kulis, kjer je živel del svojega življenja in si širil obzorje! Naš oder pa mu je postal preماجhin in Burja nas je zapustil!

Pred kratkim sem zaželel, da bi z njim govoril! A nisem imel prilike, saj ga osebno nisem poznal! Nato sem začel pomagati Herzogu pri korepeticijah za »Prodano nevesto«. Na odru sem srečal Burjo in Skrbinek me je predstavil. Od takrat sva se vsak dan srečala na odru in vedno je bil enako priazen. Zadnjič zvečer smo imeli aranžirko. Zbor je pel konec drugega akta; hipoma je vrednost petja začela rapidno padati. Dirigent se je jezil. Kriv je bil Burja, črn, s svetlimi očmi, ki je prišel poslušat! Po vaji sva šla v Astorijo na kapucina. O vsem mogočem sva se razgovarjala. Dobro pozna svetovno literaturo, ljubim Cankarja, Meška, Zupanciča, Preglja, Duhamela, Selmo Lagerlöfovo, Durycha in druge. Mnogi drugi naši, ki živijo izven domovine, včasih ne poznajo niti Cankarja! Razgovarjala sva se o sodobnem glasbenem življenju in o moderni muziki. Na prvem mestu so mu pa nesmrtniki Mozart, Beethoven, Verdi, Musorgski. Šele daleč za temi je odkazal prostor moderni! Priporočeval mi je o gledališču, o pevcih in režiserjih in intendantih. Sami znameniti so bili! Govoril mi je o slavni Adi Sari, ki je lansko leto koncertirala tudi v Ljubljani in je bila v milanski Scali. Z njo je pel v Traviati, Rigolettu in Mignonu. Opisal mi je Marijo Perslovo in Marijo Nemethovo, s katero je pel v operi »Turandot«.

Poslušal sem ga dolgo, morda že dve uri in sem skoraj pozabil na svoje želje! — Godba je zaigrala venček narodnih pesmi. Nehal je pripovedovati in je smehljaje poslušal govor narodove duše. — Nato sem ga poprosil: »G. Burja! Toliko se govori o Vas v Mariboru, sedaj, ko gostujete v »Prodani nevesti«, da bi rad v interesu vseh kaj natančnega zvedel o Vas!« In sva začela:

»Vi poje vlogo Janka v »Prodani nevesti«, ki se bo dajala v soboto na prostem!

Tenorist P. Burja

Ali ste bili za to naprošeni že, preden ste prišli v Maribor?

Ne! Prišel sem v vaše mesto na počitnice in nisem vedel, da mislite kaj takšnega prirediti! Nekoč so me na dr. Brencič, Herzog in Skrbinek poiskali v kavarni ter me prosili, da bi gostoval v tej operi na prostem! Sprejel sem ponudbo.

Sigurno ste že mnogokrat peli to vlogo. Seveda. In priznati moram, da vedno s uspehom!

Kaj mislite o moralnem in denarnem uspehu te opere na prostem?

O moralnem kar najbolje! Glede finančnega pa sem pesimist! Tako je najbolje!

Radi prihajate v domovino?

Saj mi je mati! Silno rad bi bil stalno v Jugoslaviji, a dosedaj mi ni bilo mogoče. Moral sem biti v tujini. Verjemite mi, da me v tujini boljše poznajo kot doma! To me boli! Pel sem že na vseh velikih odrih Čehoslovaške, gostoval sem v Nemčiji (Köln ob Reni, Essen itd.) ter v Avstriji na Dunaju.

Kje sta angažirani za prihodnjo sezono?

Dozdaj še nikjer! V Bratislavi še ne vem, kako bo! Pripravlja se nov zakon o gledališčih in ne vem, kaj bodo ukrenili glede inozemskih igralcev. Pač pa imam že zagotovljena gostovanja v Bratislavi in Radio-Journalu in Pragi.

Povejte mi kaj o svojem pevskem razvoju?

Začel sem pri prof. Kozini. Na odru sem začel v ljubljanski operi v seziji 1921-22. Tam sem ostal dve leti. Nato sem bil pet let angažiran v Mariboru, v seziji 1928-29 pa v Olomoucu, naslednje leto v Toplicah, letos pa kot prvi tenor bratislavske opere. V Olomoucu sem se poslovil z Daliborom, v Bratislavi pa z Aido.

Katera je bila Vaša najboljša vloga?

Mislil da Dalibor!

In kritiki? Kaj pravijo o Vas? Včasih sem čital v čeških novinah o Vašem tenorju zelo ugodne kritike!

Vsi mi priznavajo uspehe. Ne da bi se hotel morda hvaliti, Vam povem to! Pel sem v Essenu, v Pragi, na Dunaju in drugod, a povsod sem bil simpatično sprejet in so pisali o meni jako laskave ocene — in to res strokovnjaki!

V zadnjih letih je opaziti pri Vas velik napredek! Ali si glas še solate?

Zadnja tri leta sem se res precej razvil in upam, da se bom v bodoče še zelo! Posebej ne študiram nikjer. Pač sem si dal glas večkrat preizkusiti in strokovnjaki so mi priporočali, naj si ne pustim glasu s tako šolo kvariti! Zadnji me je preizkušal kapelnik Scgle in slavni pedagog Italijan Lucon ter je moj tenor zelo pohvalil.

Se li zelo neugajate zaradi glasu?

Ne odpovem se ničemu! Zakaj neki? Samo zmernosti je treba povsod!

Imate pripomniti kaj posebnega o svojem glasbenem delovanju?

Najlepše mi je bilo, ko sem pel skupno s slavimi pevskimi Ado Sari, Marijo Nemethovo in Perslovo. Te tako poznate, saj so svetovnega slovesa! Lahko bi Vam priredoval še mnogo, a s tem bi zašla predač. Za danes lahko noč!

Zahvalil sem se mu za razgovor in šla sva vsak na svoj dom, vsak s svojimi mislimi!

Burja je nežen kot Meško! Njegov glas je ličič, boža dušo in pomirja! Izjave čustvovanje, kar ni vsakemu pevцу dano, kajti pri pevcih ni prava ječina glasu. — Domovina bi ga potrebovala, saj je ves njen. Danes, v soboto bo prodal svojo nevesto Maferko na Trgu Svobode in se nam pokazal takšen, kakršnega še v Mariboru nismo slišali!

Drago Cvetko.

Krst pruih Hrvatov in Srbou

Novo delo zgodovinarja dr. Jožeta Rusa Lansko jesen je presenetil naš znanstvenik dr. Jože Rus jugoslovnsko javnost z delom zgodovinskega značaja »Kralji dinastije Svedladičev«. Tam je osvetlil »historijsko praznino« davnih let 454 — 614. Ker zadeva to delo v prvi vrsti najzgodnejšo zgodovino Hrvatov in Srbou, je seveda zbudilo največjo senzacijo med našimi brati na jugu. Izprva so se oglašili glede Rusovih trditvev aprioristični pomisleki, vendar se je tokom časa mnenje izkristaliziralo in čedalje bolj se množijo glasovi, ki več ali manj pristajajo na docela nove izsledke našega zgodovinarja. Še v nedeljo, 7. t. m. je objavil zagrebški »Jutarnji list« izpod peresa dr. Stjepana Buca celo stran razmatranja j naslovom »Germansko podrijetlo Hrvata — povodom knjige Jožeta Rusa«. Ocenjevalčeva končna sodba je ta-le: »Knjiga Jožeta Rusa bo dala gotovo pobudo, da se tudi pri nas prične intenzivnejše delo na polju antropologije, katere rezultati bodo nedvomno potrdili vse glavne navedbe, ki jih vsebuje Rusovo delo.«

Te dni se je nepričakovano pojavila na knjižnem trgu druga Rusova knjiga pod naslovom tega članka, z novimi poglavji o zgodovini kraljev Svedladičev za leta od 614 — 654. Pisatelj se je tukaj zopet poglubil v zagonetna poglavja Letopisa popa Dukljana, ki pripovedujejo o pokrstitvi dalmatinskih Slovencev. Mnoge nejasnosti teh poglavij je bilo treba iztebiti iz Dukljanove pripovedi, saj se v njej javlja celo ime sv. Cirila, ki je živel celih 200 let pozneje in ni mogel imeti s krstom Srbou in Hrvatou nobenih zvez.

Takšnega poskusa obravnavanja tega predmeta ni doslej podvel še nihče. Smel značaj, kakršen je bil, preplašen zbog svoje lastne veljavnosti, zmešan zbog neskončnih paroplovskih pravil in broderskih prepisov, boleč se opravičevanje zmede, ki bi jo povzročil z vsakomrstnimi ovadnami, glede katerih si še sam ni bil na čistem — je bil ves iz sebe. Prvi častnik je bil edini, ki je ostal trezen. Ladjar je nekolikokrat krenila iz svoje smeri. Nazadnje pa so vendar po čudežu, nekaj pa morda tudi po zaslugi šestih ali sedmih IDS-ovcev, ki so ostali trezni in so pomagali poveljniku krmiti brod, dosegli Brazilijo.

Ko je bil tovor razložen, se je pokazalo, da je na »Oskawic« zmanjkalo preko sto zabojev šampanjca, kuminovca ali sličnih razkošnih paljenk. Starček je seveda vedel, da je za zaloga izginila. Toda ker je bila skoro vsa ladja v nekaki rahli zaroti proti njemu, ni mogel ugotoviti niti enega samega primera na krovu ali karkoli dokazati svojim častnikom. Podpisal je za primanjkljaj, da ga bo krila ladja. Oziral se je tako po Riu de Janeiru kakor po Montevideu, pa je prišel do prepričanja, da ne more biti boljših častnikov in moštv v Južni Ameriki. Čeprav bi bil tako srečen, ko bi se bil odkrižal sedanje drhal.

Na svojem potovanju v Hamburg je »Oskawac« vozila tisoč ton zmrzlega mesa. Čez dan ali dva so šampanjske buteljke, ki so jih bili poskrili, jele na novo treskati po častniških kabinah in po palubi. Večina oficirjev je postala očitno sovražna kapitanu, ki si ni znal več pomoči. Nosil je samokres in v svoji nepomogljivosti pretil, da bo oborožil nekoliko mornarjev, med njimi mene in tri IDS-ovce, ki jih je imel za zveste.

Neki dan je kaj vem kódo nallil preveč olja v peči in plamen je švignil iz velikega dimnika, bljuode goreče olje vse po brodu. Ogenje pokončal ali pokvaril doberšen del povrhnjih naprav, vstevši večino rešilnih čolnov most in sobano za zemljevrne. In res, je bila gosa sreča, da se je treznemu delu moštva — ponajveč IDS-ovcev obneslo pogasiti ga. »Požar bi bil pustil v miru so govorili rdečkarji, če se ne bi bili ball, da pojdemo še mi rakom živžgat in ribam goste.«

Najhujše pa nas je čakalo. Ko smo imeli še nekaj dni do Hamburga, je bil strojnič pozvali diname, tako da za ostali konec vožnje »Oskawac« ni več imela luči in da je ta poskus, treba pa je reči, da bo sigurno dobil svojo potrditev v nadaljnjem raziskovanju. S svojo čisto geografsko metodo je pisec spretno spravil v sklad mnogo-tere pripovedi iz zgodovine 7. stoletja, kakor n. pr. Konstantina Porfirogeneta, Toma arhidijakona, posebno pa skopo sporočilo o delovanju opata Martina po Dalmaciji za papeževanja dalmatinskega rojaka Janeza IV.

Kakor piramida, tako se oblikuje v čedalje strmejši vrh Rusovo razglabljanje, iz katerega sledi velika zgodovinska verjetnost, da je bil opat Martin poslan na prizadevanja cesarja Heraklija in papeža Honorija I. preko Ravene v Dalmacijo, in da je po svojem vnetem misionarskem delu postal apostol krščanstva med narodom Hrvatov in Srbou. Kot materialni spomenik o dalmatinskem Martinu smatra pisec starinsko kapelo »blaznega Martina« nad severnimi vrati Dijoklecijanove palače v Splitu.

To je glavno jedro 87 strani obsegajoče nove Rusove knjige, vmes pa se prepleta živahno pripovedovanje, ki je po njem že znan naš avtor, ko piše o važnih političnih dogodkih one dobe Hrvatov in Srbou. Rus odkriva v nadaljevanju Svedladičev vrsto novih, doslej neznanjih krajev Dalmacije, starih tiranov ter Zvanimira in Budimira. Tirani so bili nasproti Bizantu se v razmerju sovražnosti, za Zvanimira pa nastopi nenadni preokret, katerega posledica je bila poslanje opata Martina z nalogo, da sadi sveti Križ tudi v slovenski Dalmaciji. Zvanimir sa v svoji prevdnosti še ni dal pokrstiti, pač je bil njegov sin prvi krščen kralj Hrvatov in Srbou. To je bil Budimir ali Budko, oziroma kakor ga naziva Porfirogenet »Porgac«.

Kakor se vidi, so s temi razmatranji odprti docela novi vidiki v to tako temno dobo naše preteklosti in bilo bi umestno, da se po tem potu še dalje preiskuje, saj le na ta način se bomo približali resnici, ki mora biti samo ena.

Krst prvih Hrvatov in Srbou se dobi le neposredno pri piscu dr. J. Rusu, bibliotekarju, Strossmayerjeva 1, Ljubljana in stane s poštnino vred 41.50 Din.

»Hlapec Jernej« kolektivna drama, Cankarjeva družba v Ljubljani je pravkar izdala Cankarjevega »Hlapca Jerneja« iz njegovo pravico v Delakovi predelavi kot kolektivno dramo. Premiera in repriza, ki jo je dal delavski oder in govorni zbor »Svobode« v ljubljanskem opernem gledališču, v celjskem mestnem gledališču, in ki jo bo uprizoril danes 13. avgusta v zagrebškem gledališču ter 15. avgusta t. l. v čast kongresistom »Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije« v opernem gledališču v Ljubljani je pokazala, da je delo kot kolektivna drama nekaj naravnost krasnega, odgovarjajoča novim stremeljem gledališke umetnosti. Kritika v domaćih listih je pohvalila to kolektivno delo kot nenavaden dogodek. Knjiga je luksurizno opremljena in ima poleg teksta slike umetnika Ravnarja. Dobiva se v vseh knjigarnah po 12 Din. Priporočamo.

Pravda za slovaški pravopis. Borba za slovaški pravopis, o kateri je »Jutro« v svojem kulturnem delu že nekajkrat poročalo, se v češkem in slovaškem tisku živahno nadaljuje. Pred kratkim je Slovaška Matica sklicala sejo predsedstva z namenom, da se spor poravnata, toda vsa dolgotrajna pogajanja so ostala brez uspeha; v Matici namreč tudi po izstopu Čehov glede pravopisa ni enakosti. Zdaj je škof dr. Marjan Blaha, ki je v slovaškem kulturnem življenju odlična osebnost, povabil vse izstopišče člane jezikovnega odbora in pa prof. Skultetega, ki je najbolj ogorčen nasprotnik novega pravopisa na svojo rezidenco k Sv. Križu nad Hronom, da jih pridobi za sporazum, toda skultety je v »Slovakus« podal izjavo, da se nikamor ne pojde več pogajati. — Skultety, ki je ravnatelj Slovaške Maticе, snuje zdaj s svojimi pripadniki posebno Društvo prijateljev slovaškega jezika ter pripravlja z znanim pisateljem Urbanom revijo za propagando jezika »Slovenska reč« (»Slovaški jezik«). Vse kaže, da se borba ne bo še izlepa poglobila.

Reinhardt v Straßfordu? »Daily Telegraph« poroča, da si prizadeva vodstvo Shakespearovega spominskega gledališča v Straßfordu angažirati režiserja Maksa Reinhardta vsaj za nekaj inscenacij Shakespearovih dram v prihodnji seziji.

ni bilo več mrzlega zraka za hladilne cevi. In res na veliko nevarnost drugim ladjam iste proge je nekaj časa plaval poneč brez varilnih luči. Sicer smo rabili petrolejke, ki pa so bile vsekakor le malo boljše ko nič. In nekoč je prvi podčastnik, prenatrkan v svojem spalnem zaboji, da bi vstal in postavil svetliko ven, petrolejko prekencil — in nov ogenj nam je bilo gasti.

Potem pa, namesto da bi bil izčrpal umazano vodo iz podladij, je neki krst izčrpal vso svežo vodo! Za plajo nam je že še dovolj ostalo, ne pa za kotle. Tako smo bili primorani rabiti slanico za paro. In posledica? Sedaj so bile zaklopke zadela ne s soljo. Ustavljati se nam je bilo vsakih malo ur, da smo jih oščillili.

Bili smo nekako en dan daleč od Madeira ko so na »Oskawic« parni stroji docela odpovedali službo. En dan in eno noč nas je zanašalo, preden so bili stroji zadosti popravljeni, da smo mogli pristiati v Madeiri. Za znatne poplave pa ta luka ne nudi prilike, zato smo si, samo preskrbeli vode in nekoliko svetilnic in petroleja za signalne luči. Dinamj so bili očividno do dobra uničeni.

Ker hladilne naprave niso delovale, se je zmrzlo meso jelo tajati in smrdeti. In da bi storil kaj dobrega iz njega, je nekdo — na sumu imam nekega IDS-ovca — spustil paro v hladilne cevi: prej ko se je to razkrito, je bil velik del naklade kuhan ali drugače izpržen.

Bodisi kakorkoli, prekučni so se habljali med seboj, češ koliko bodo Zedinjene države morale plačati za ugonobljeno tovarnico.

Nekje daleč od nizozemske obale je pošla zaloga kurilnega olja in morali so nas vleči v Hamburg, kjer so preiskave, ki so se pričele, kapitana skoraj ob pamet dejale. Slednjic je bil oproščeno, nekaj častnikov so vtaknili v zapor in jim odvzeli obrtno letalo. »Oskawac« je bila dovedena pravljena, da so jo potegnili v Zedinjene države ter jo tam postavili v brkljarnico, kjer je še nad sto drugih ladij v nič boljšem stanju!

Eden mojih IDS-ovskih prijateljev na krovu mi je rekel: »Boljše sabotaže ne bi bili mogli napraviti, tudi če bi bili od kapetana doli vse rdečkarji ali komunisti Aleuja!«

Louis Adamič:

Ameriška sabotaža

(Iz knjige »Križa v Ameriki«, ki je pravkar izšla pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani)

Pozno v letu 1921. me je spet zaneslo na Vzhod. Ker na suhem ni bilo dobiti zaslужka, sem krenil na morje in naslednje leto križaril na petih različnih ameriških brodovih. Na vsakom izmed njih sem prišel na sabotažo, tako med pomorščaki, prekučni in neprekucni, kakor med častniki (čeprav poslednji kajpada svojega početja ne bi marali nazivati sabotažo).

Kot strežnik v obednici sem videl, da se je izpridilo ali pometalo čez krov živeža za tisoče in tisoče dolarjev vrednosti, kot pomorščak pa barve in ladijske opreme za večkrat po deset tisoč dolarjev. Srečal sem prekučne na sleherni ladiji in sem se sprijateljil z nekaterimi.

Eden njih, se spominjam, mi je dejal nekoč: »Ameriškim nemančcem se oči odpirajo, enako tudi ameriškim podrejenim. V mislih imam kratkotrajne polirje in paznike, enako častnike na krovu. Že jim prihaja na pamet, da so preslabo plačani, in v tem smislu delujejo. Na morje sem se spustil danes pred petnajstimi leti in če kaj znam — ima pa se za precej zvito bučo — se n. pr. po ameriških ladjah več krade ko kdaj poprej, krade v malem. Kakor veste, preskrbniki kvarijo živila in jih mečejo čez krov, da potem v pristanšču lahko naroče več zalog in dobe pri prodajalcu majhne odpravnine od kupne cene. Isto veđa o kuharjih, inženjerjih in kapetanih. Bil sem na posameznih brodovih, kjer je vse moštvo združeno v krožke, ki prodajajo velike zvitke drage maniške vrvi po tujih lukah ali jih vale čez krov, izlivaajo polne vrče ladijske barve in tako dalje — da morejo naročiti novih vrvi in barve ter dobiti naplatine.

Na ladiji, s katero sem napravil pot iz Newyorka na pacifično obrežje, je bilo od posadke malodane sto odstotkov sabotežer — in nekateri teh mož so težko kadod čuli o JDS-ovstvu. Prekučni so imeli razlog, ki so ga nazadnje šteli za jako družabnega, da oznanjajo ter opravljajo sabotažo. Ne — J. D. S.-ovski sabotežli pa so se zdeli slabe volje in so čutili nizko osebno za-doščenje, če niso oprali čopiča, marveč ga proč zagnali, ali če so štrbunknili cele če-

bre barvila v vodo. Za brod se nihče ni zmenil. »Vrag ga poberi!« je bilo geslo. »Hudič naj vzame lastnike!« Pretresali smo škodo, ki so jo na vsaki vožnji napravili ladjedroja, glavni strojniki, podčastniki in priskrbniki živeža. SEŠal sem da sta 2 vožnji poprej poveljnik broda in strojniki zasulakal stroje, tako da je ladja morala zaviti v S. Pedro na ladjedelnico za tri tedne: popravila so stala 23.000 dolarjev za kar sta dobila nagrado od ladjedelskega opravnika.

Izvohal sem, da JDS-ovci in drugi sabotežli na krovu častnikom pogosto pomagajo pri njih grodem početku, to pa z velikim veseljem. Spominjam se kako je nekoč eden mornarskih podčastnikov ukazal skupini pomorščakov, naj zadegamo s palube malce pokvarjeno cev za olje, skoraj petdeset čevljev dolgo in nekaj sto dolarjev vredno, češ, da kapetan ne mara čemeli sitnosti in poročati domači delavci, na kak način se je pokvarila: večina od nas se je smejala, to je bilo zabave v tovarišiji: »Vrag jo počinčaji!«

Neki JDS-ovski pomorščak, morebiti najumnejši delavec, kar sem jih kdaj srečal, mi je dejal nekoč, ko sva reševala sabotažo na ladjah: »Vz časiopisov vidite, da imajo Zedinjene države hude težave z ustvarjanjem količaja pomembne trgovske mornarice. Stroški za gradnjo brodovja so namreč v Ameriki večji nego kjerkoli drugod: ameriški naložniki bi radi pobirali večje prihodke od glavnice, v taknjene v plovbo, nego vnanje družbe, in mezde ameriških posadk so višje, nego jih plačujejo proge drugih držav. Naravna posledica tega je, tako pravijo, da morajo biti v Ameriki tovarni in potniški cenovniki višji. Potemtakem se zdi nakladalcem ugodnejše, da spravijo svoje blago na inozemska plovila. Jaz nisem nikarkšen, vseoblasten vršilec, ampak sem le preprost častnik. To da prav lahko si mislim, da je vse to sledi-mišljenje samo po vrhu res. Edino zadnji izgovor nemara ni površen. Ameriški častniki in moštvo sicer prejemaajo večje plače nego posadke drugih dežel razen Kanade. Ali ameriške mornarske mezde so sorazmerno težko tolikšne kot japonske. In po mojem mnenju tiči v tem eden od glavnih vzrokov za slabo stanje ameriške trgovske mornarice. Ameriški dobičkar v pomorskih kupcih je — kakor njegovi bratje po

drugih strokah — bedasto pohlepen. Za take ljudi, ki so zbog svojega položaja kakor tudi zbog svojih prirojenih vrlin ali nedostatkov prisiljeni prodajati mu svoje možgane in mišice, ima ponavadi malo spoštovanja ter jih kar se da pičlo upošteva za ves napor, ki ga more izžeti iz njih. A posledica? Sečasoma se vsi sužnji vrnejo k njemu, nekateri iz zavistne sabotaže, n. pr. naša IDS-ovska sabotaža, ki previdno izpodjeda življenjske pogoje kapitalističnemu sestavu; drugi napol nedovedna iz sabotaže, ki nima družabnega smotra ter je zgolj osebna osveta, ki pa na slepo dosega isti namen — pospešuje razval sestava. Res je da so tako zvani stroški za vzdrževanje ameriških ladij večji nego po tujih državah, a to je edinole za to, ker so moštva ladij in lastniki deveta skrb in ker hotoma prizadeva kvaro. Nikakor ne dvomim, da gre po ameriških brodovih več po zlu, nego se ploviteljem posreči dobiti podpor od vlade.«

Malo mesecev pozneje, ko mi je to povedal — bilo je leta 1922., sva s prekučnim prijateljem mornarjem stopila v službo na »Oskawic« v Filadelfiji. To je bila tovarnica družbe United States Shipping Board na 6100 ton, opremljena z najmodernejšim hladilcem, zgrajena leta 1918. za blizu dva milijona dolarjev. Pluli smo v Hamburg z neznanim tovorom. Med vožnjo se ni niključilo nič posebnega. Posadka je bila običajna, kakršno si pač ta čas mogel najti na ameriških prevoznih, mogoče za spoznanje slabša. Šestorica siromanišnikov, ki sem jih bil med

ŠAH

Milan Vidmar

Zopet imamo zaščitje v šahovskem svetu. Bernski turnir je končan. Drugi ni. Svetovna gospodarska kriza še vedno leži kakor mora na svetu Tudi na šahovskem. Do božiča bomo menda morali čakati. V Hastingsu hočejo letos Angleži prirediti prav posebno lep turnir, hastingski klub praznuje svojo petdesetletnico.

Turnirjev ni, vsaj velikih ne, toda zanimanje za šah raste. Tudi med Slovenci. Mislim, da se ne motim. Ko smo igrali februarja leta 1926. na Semmeringu, so prvikrat po kavarnah vesele turnirske tabele. Uredništvo »Jutra« je skrbelo za nagle poročila z bojišča. Zanimanje se je v široki publiki zbudilo.

Naslednji svetovni turnirji, ki sem se jih udeležil, so prevzeli vlogo semmeringškega. Prišel je prvi mednarodni turnir na naših tleh, v Rogoški Slatini. S prvim januarjem leta 1930. je postala potrebna stalna šahovska rubrika. Rad sem jo prevzel v »Jutrovi« predaliti.

Po lanskem bleskem turnirju so šahovnice poplavile kavarne. Tudi po deželi je zanimanje za šah zelo naraslo. Zadušili ga niso težki časi. Saj za inteligenta na deželi ni lepše zabave od šaha. Šah nam je postal nevedno važen kulturni faktor.

Domisljujem si, da sem zbudil med Slovenci ljubezen do šaha. Pa sem si s tem naložil dolžnosti, ki jih moram izpolnjevati. Ni dovolj, da urejemo turnir. Saj dobro vidim množico šahistov, ki bi radi imeli sistematičen pouk, prav s početka, iz samih osnov.

Vidim vas mlade inteligente, delavce, ki bi radi imeli kaj lepšega nego karte in vino, ki bi radi zvečer postavili šah in po knjigi preštudirali njegove skrivnosti. Vidim vas, kako po ljuti borbi s svojim partnerjem pogrešate svetovalca, ki bi vam pomagal preko bridkih težav. Vidim, da je slovenska knjiga o šahu, ki začne s samimi početki, ki nazorno opisuje vse, ki je zares pisana za začetnika, da mu pomaga postati dober šahist skrajno potrebna.

Začel sem jo pisati. Moral sem začeti. Pa vam jo bom položil pod božično drevesce. Imela bo kakih dvajset tiskovnih pol (320 strani) in prepičan sem, da vam bo vsem dobro došla.

Mogoče jo bom založil sam. Zato pa mi bo ljubo, če se mi že sedaj javijo naročila. Za vse, ki se mi prijavijo do 1. novembra obvezno, bo cena 100 dinarjev. Za poznejše kupce bo cena višja.

Upam, da sodim položaj v slovenskem šahovskem svetu pravilno. V teh težkih časih je nova knjiga težka stvar. Če je res potrebna, kakor mislim, ne bo razočarala ne slovenskih šahistov, ne mene. To daj Bog!

Naslov za prijave: Dr. Milan Vidmar, Ljubljana, Aškerčeva 11.

★

V sliškem turnirju je zadnji dan stari Maroczy doživel težko razočaranje. Znani češki mojster Dr. Treybal, ki je ves turnir igral zelo medlo, je postal v zadnji partiji izredno energičen. Napadal je z ogromno silo. Pa tudi zelo uspešno. Podri je še vedno nevarnega maščarskega leva. Maroczy vas bo zanimala.

Beli: Dr. Treybal. Črni: Maroczy.
1. e2—e4 e7—e5
2. g3—f3 Sb8—c6
3. f1—b5
Treybal pozna špansko partijo temeljito.

3. ——— a7—a6
4. Lb5—a4 Sg3—f3
5. d2—d3
Ta poteza je zelo krotka. Močnejše je nedvomno 5. 0—0.

5. ——— d7—d6
6. c2—c3 Lf5—e7
7. 0—0 0—0
8. d4—e2 Sf6—d7
To je preveč pasivno. Črni bi lahko igral skakača na b5: 8. ——— Sf6—h5, 9. Sf3—b7, Sc6—e5, 10. De2—h5, Lc8—g4 in bel izigruje damo. Tudi 8. ——— b7 na b5 je dobra poteza.

9. d3—d4 Le7—f6
10. Lc1—e3 Dd8—e7
11. d4—d5
Beli je s pohodom svojega d.kmeta na epotnikovo vojsko silno stisnil.

11. ——— Sc6—b8
12. c3—c4 Tf8—d8
Trdnjava odpira skakaču polje f8. Saj ima črni zares velike težave s svojimi figurami, ki se ovirajo druga drugo na tesnem prostoru.

13. Sb1—c3 Sd7—f8
14. Sf3—e1
Beli pripravlja napad z f.kmetom.
14. ——— Sb8—d7
15. Se1—d3 Sg8—g6
Se je bilo mogoče preprečiti f2—f4, in sicer z g7—g5. Seveda je to dokaj nesolidno in nevarno sredstvo. Toda pasivna igra je še nevarnejša.
16. Ta1—d1 Sd7—c5
Razumljivo je, da črni poskuša oprostiti svojega lovca na c8. Toda beli opazuje bistro. Z veliko spretnostjo zagradi v ugodni priliki. Napad postane sedaj ne vzdržan.
17. Sd3—c5! d6—c5
18. d5—d6!!
Izvrstno! Kmet odpira skakaču polje d5.
18. ——— c7—d6
19. Sc3—d5 De7—f8
20. f2—f4 e5—f6
21. Sd5—f6+ g7—f6
22. Tf1—f4!

Velikopotezna igra! Beli žrtvuje kvall. teto, ker si hoče ohraniti lovca za polje h6.
22. ——— Sg6—f4
23. Le3—f4 Lc8—e6
24. De2—h5
Beli se ne briga za kmeta c4, ker hoče igrati Lf4—h6 in ev. Dh5—g4+.
24. ——— Df8—g7
25. Td1—d3
Začetek konca.
25. ——— Le6—g4
26. Dh5—h4 f6—f5
27. e4—e5! b7—b5
Obup. Zaradi trdnjave na d8 črni ne sme vzeti e-kmeta.
28. La4—c2 b5—c4
29. Td3—g3 h7—h5
30. Lc2—f5 d6—e5
31. Lf4—e3 Td8—d3
32. Lf5—g4
Črni se je vdal. Na 32. ——— Td3—e3 sledi seveda 33. Lg4—f3!

Študij in šolnina

Marsikateri oče je čital zadnje odredbe glede plačevanja šolnine z zanimanjem in s strahom. Državna uprava je namreč dolgo oklevala, preden je izdala te naredbe, ki imajo vsaj nekaj finančnega učinka: učni resort bo imel na ta način malo aktivno postavko, med tem ko je do sedaj ležal ves učni proračun le na splošnih ramedih. Država se je z imenovanjem naredbo postavila na stališče, da obremenji s šolnino starše v razmerju njihovega premoženja; bogataši bo plačali več, siromak celo nič.

Dolgo časa se država ni mogla odtrsti za starejša nazora, da naj bi bil javni pouk popolnoma brezplačen. Brez strahu in brez sramu pa danes javno poudarjam, da je bilo to naziranje neuporabno in celo nemoralno, ker je privajalo v srednje in visoke šole mnogo mladine, kamor ta iz dveh vzrokov ni spadala in to zaradi svoje še nedovršene duševnosti in posebno pa zaradi premalega veselja do študija.

Evo en klasičen primer! Bil sem učitelj na nekem srednješkolskem zavodu. Iz oken zavoda so mogli učitelj in učenci opazovati dejanja in nehanja visokošolcev, ki so imeli pred zavodom svoj društveni lokal. Ko sem bil sam še študent na Dunaju, smo tudi dostikrat izražali svoje sile malo drugače, nego je to zahtevala »Alma mater«. Kdo bi zameril mladini, če napravi iz dneva noč in narobe? Eno pa smelo trdim, da smo kljub temu študirali. Da bi pa je dopolnje posejali po društvenih sobah ali pa pred društvenim lokalom, šahirali, kvartirali, pinkponkali, tega pa ni bilo. Sedaj si naj čitatelj še povrh predstavlja glavice srednješolcev, ki so med poukom in v odmorih mogli iz zavoda gledati do pinkponkanje, in so komrneji bolj po taki zabavi kakor po pouku! Težko je bilo prevesti njihova srca zopet nazaj med štiri šolske stene ter dirigirati njihove poglede na čmernostno šolsko tablo. Enkrat je nekdo poizkusil napraviti remedium temu početju visokošolcev, pa je slobo naletel. Poudarjam pa na čast naših slovenskih akademskih mladini, da se vedno akademikov ni strinjala s takim tolačenjem in izvajanjem akademsko svobode.

Načelo zadnjih državnih šolninskih odredb je tedaj to, da obremenjujejo s šolnino dijake glede na finančno stanje staršev. Zal pa je državna uprava pozabila baš na moralni moment take naredbe, ki naj bi v prvi vrsti zadel nesposobne in nemarljive dijake. Jaz sodim, da bi morala obstojati še posebna šolnina, ki bi zadela dijake, katerega uspehi ne odgovarjajo učnim predpisom. Takša posebna šolnina bi bila oster opomin in bodrilo k poboljšanju.

Svoj čas so bile odredbe glede šolnine precej učinkovite: Kdor ni pridno študiral in če je tudi napredoval, je moral plačati šolnino; indeks za šolnino je namreč bil red iz pridnosti. Evo primer! Imel sem strogega profesorja razrednika, ki mi je v 1. razredu 1. tečaju obesil iz pridnosti red »zadovoljivo«, četudi sem dobro izdelal. Poročila za očeta je bila, da je moral plačati 15 goldinarjev — za takratne čase prav lep denar, za mene pa ta, da sem jih dobil tudi petnajst. Ali sem se v bodoče čul zadovoljivega reda v pridnosti! Torej, ker smo se hali, smo se učili in dozečno tudi nekaj naučili. Dandanes tega strahu v šoli ni in zaradi tega srednješolska mladina precej ležerno prenaša opomine in svarila učiteljev: visokošolska mladina pa itak ne stoji pod nikakoli oficijelno kontrolo. Istotako je bil svoj čas sistem plačevanja kolegin na univerzi drugačen kakor dandanes. Kdor je bil priden in je redno polagal izpite, je bil oproščen kolegin; le-nuh je pa moral brez pardona plačati.

Torej jaz bi v imenu tisočih staršev opozoril državno upravo, naj pač obdrži šolnino, naj pa se postavi na stališče, da pridnim dijakom šolnino opusti ali jo vsaj delno zniža. Sodim pa tudi — in na moji strani stoji morda večina šolnikov — da naj plača šolnino vsakdo, ki ne odgovarja v vsake pogledu šolskim predpisom. Če ima bogataš napol talentiranega ali nemarljivega sina in ga hoče izštudirati, naj plačuje redno in izredno šolnino, da na ta način razbremeni državno blagajno. A vobče naj vsak otrok, ki ne kaže dovolj nadarjenosti in marljivosti, ostane doma in gre drugim v uk, da bo dela z rokami. Ako pa je siromakov sin priden in »brihtec«, potem naj država vse zapreke njegovega šolanja odpravi ter mu naj na stežaj odpre vrata v svetelne znanosti.

Pribiti je treba, da mora kljub gornjim izvajanjem ostati pravica staršev glede izsolanja otrok popolnoma nedotaknjena. Kot oče moram imeti absolutno pravico, da nudim svojci deci ono vzgojo, ki se zdi meni in otroku primerna. Po sedanjem redu človeške družbe nima nikdo pravice, da bi mi kratil ta privilegij — tudi država ne. Kam neslo. — Tudi trdi, da ljubim družabnost, muziko in da se zanimam živahno za mehaniko in arhitekturo. Že prav, recimo, a Nekdo, ki se je pisal za Kellerja in je bil v dnevih preteklih moj profesor matematike, bi lahko igraje ugotovil, da je imel neki študent Ost mnogo težav in neprilik s fiziko, v opisni geometriji pa je imel celo ponavljalni izpit. — Nu, pa nič ne rečem. V tem odstavku mi pove horoskop tudi, da sem sicer simpatičen, ampak »nič posebnega«. — Nu da, kaj se hoče, težko je živeti...

Naslednji odstavek ima napis: »Zdravje« in povde, da imajo vsi v tem znamenju rojeni slaba pljuča, srce, mizerno kroženje krvi, slab želodec in zanič prebavne organe itd. Res, tam stoji »itd.« — Jutri pristopim in napisem testament, kajti da sem tako zanič, vraga, le nisem vedel. Med 29. in 40. letom in pa v 58. letu mi grozi bolezen. Ako je prestanem, utegnem doseči čedno starost 79 let. In to z lahkoto. Ecco! Gospod Dvorak! Ko bom star 79 let Vam pošljem svojo fotografijo z avtogramom in ves zahtevani honorar. To je beseda! — V hribe ne smem, med 22. marcem in 21. aprillom vsakega leta mi pa grozi nevarnost požara. opeklin, pištole ali zastrupljenja s plinom... Bom pazil!

Tretje poglavje se peča s financami in poklicnimi zadevami. Obeta se mi bogastvo, to pa po imenitni osebi, katero bom spoznal na potovanju. Tudi mi pravi horoskop, da sem kapitalen

Kako si mogla sprejeti

to službo, ko ti je vendar zdravnik zaradi hemoroidov prepovedal opravljati sedeča dela?

— To je res! Od kar pa mi je priporočil tangira to vprašanje človeško družbo. Tisti protitargument z učenim proletariatom bodoče generacije je namreč popolnoma ničven: če sem otroka dobro vzgojil in izsolal, se bo že prilično življenje: na vsak način bo mogel s svojo izobrazbo lajšati položaj sebi in bližnjemu. Če ne bo zaposlitve na strogo duševnem poprišču, se bo prejel ročnega posla. Kdor ima veselje do dela, se loti vsakega posla in tem lažje to stori in tem večji uspeh doseže, čim bolj je izobražen. Prave izobrazbe ni preveč, temveč k večjemu premalo.

V Evropi imamo državo, ki sloni na popolnoma drugem društvenem redu, pa vendar polaga na izobrazbo svojih državljanov veliko važnost. Država sama pošlje tovarniškega delavca na univerzo. In zakaj? Država namreč predvideva, da ima od učnega delavca večjo korist in da se lahko si-gurne nasloni na izobraženega državljanca nego na neizsolanega.

Skupek mojega izvajanja je tedaj ta, da naj država šol ne zapira, temveč na stežaj odpre, toda samo učeci se in nadarjeni mladini!

Dr. Josip Rožman.

Radio

Izvrleček iz programov

Sobota, 13. avgusta. LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 15: Koncert tamburaškega društva od Sv. Krištofa. — 19: Gimnastične vaje. — 19.30: Nekaj za starše. — 20: Samospevi p. Avgusta Živka. — 20.45: Prenos pesne glasbe z Bleda. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Mendelssohnova simfonija št. 3 na ploščah.

Nedelja, 14. avgusta. LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvena glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Šah. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Igra »Pajek s križcem«. — 16: Citre. — 17.30: Plošče. — 20: Samospevi gdč. Dolenčeve. — 20.30: Prenos pesne glasbe z Bleda. — 22: Čas, poročila, plošče. — 22.15: Salonski kvintet. BEOGRAD 12.30: Orkester. — 19.30: Operetna glasba. — 20.40: Koncert na čelo. — 21.35: Pevski koncert. — 21.55: Poročila. — Lahka godba. — 23: Ciganska godba. — ZAGREB 11.30: Klasična orkestralna glasba. — 17.40: Godba za ples. — 20.30: Večer lahke glasbe. — 22.45: Godba za ples. — PRAGA 18: Zborovsko petje. — 19.30: Godalni sekstet. — 20: Godba na pihala. — 22.25: Plošče. — BRNO 18: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 18.20: Plesna glasba. — 20.15: Koncert filharmoničnega orkestra. — 21.10: Nadaljevanje koncerta. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 10: Orgle. — 11.05: Simfonični koncert. — 12.30: Lahka glasba. — 15.45: Godba na pihala. — 17.40: Popoldanski koncert. — 18.50: Čelo. — 20: Operetni večer. — 22.20: Plesna glasba. — BERLIN 21: Orkestralni koncert. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 19: Španske spevoigre. — 20: Vojaška godba v treh stoletjih. — Plesna glasba. — MÜHLACKER 19.30: Balade. — 20: Prenos opere z Dunaja. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.30: Orkestralni koncert. — 20: Operetni večer. — 23: Ciganska godba. —

Sokolstvo

Lepa sokolska slavnost

v Gornjem gradu

Gornji grad, 12. avgusta.

Na lep način je naš Sokol praznoval preteklo nedeljo 7. t. m. otvoritev delnega Sokolskega doma in razvitje prapora. Če na prejšnji večer je bilo vse mesto v zastavah, okna pa so bila okrašena s cvetjem in zastavicami in luminirana. Ko se je stemnilo, je iznad Sokolskega doma krenil po mestu sprevod z godbo na čelu, a raz grizek nad Sokolskim domom so pokali topi. Sprevod se je ustavil najprej pred domom br. starosti, kjer je godba zaigrala sokolsko koračnico. Sokolska mladina je med tem br. starosti poklonila lep šopek cvetja. Br. starosta je nagovoril manifestant. Nato se je sprevod ustavil pred stanovanjem kurnice prapora s. Ziplinove in kuma br. Košenine, katerima sta bila isto tako izročena šopka, za kar sta se lekreno zahvalila.

V nedeljo jutraj ob 4. je gasilska godba igrala po mestu budnico. Kmalu po 7 pa so se že pričeli zbirati gostje. Kot prvi so došli Čeljani z župnim starostom br. Smertnikom. Z njimi se je pripeljal tudi komendant celjskega vojnega okrožja polkovnik G. Gavrilović v sokolskem kroju. Sledili so Sokoli in gostje iz Savinjske in Saleške doline, Ljubljane, Škofje Loke in od drugod. Ob pol 11. so se zbrali na telovadišču vsi sokolski oddelki in gasilci v krogih. Navzočega pa je bilo tudi veliko število drugega občinstva. Društveni starosta br. dr. Rak je pozdravil prisotne. Zlasti podbana g. dr. Pirkmajerja, komandanta celjskega vojnega okrožja g. Gavrilovića, zastopnika saveza in celjske sokolske župe br. Smertnika, zastopnika ZKD in mariborske sokolske župe br. dr. Goriska, zastopnika ljubljanske sokolske župe starosto ljubljanske Sokola br. Kajzelja, narodnega poslanca br. Pustoslavski in druge. Za starosto so govorili podbana g. dr. Pirkmajer, br. Smertnik, br. Pustoslavski in mestni župan br. Mermal. Podbana g. dr. Pirkmajer je nato izročil br. dr. Raku, br. Košenini in s. Ziplinovi odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval Nj. Vel. kralj. Nato je kum prapora br. Košenina s kratkim in jedrnatim nagovorom izročil društvu prapor v roke br. starosti, ki je prapor razvil, zaobljubil praporščika in mu ga izročil. Kurnica je nanj pripela krasen trak; prav tako br. Flux za čitalnico.

V drog prapora je bilo zabitih nad 120 spominskih žebeljev. Pri tem je pripomniti, da je doposlane žeblje zavrnili le 14 oseb. Sledila je otvoritev doma, nakar se je formiral sprevod z godbo rudarjev iz Velenja na čelu. V sprevodu je bilo 6 sokolskih in 2 gasilskih zastav, 80 članov in 50 članic v krogih, deca in naraščaj ter nad 60 gasilcev z gornjegrajsko gasilsko godbo. Sprevod je bil po mestu navdušeno pozdravljen in obsepan s cvetjem.

Ob 15. se je pričela javna telovadba. S prostimi vajami je nastopilo 48 članov, 30 članic, 11 naraščajnikov, 12 naraščajnic, 10 moških in 25 ženskih otrok. Na orodju je nastopilo več vrst. Telovadba je uspešno zelo dobro. Po telovadbi se je razvila animirana zabava.

Upamo, da bo gornjegrajski Sokol sedaj, ko ima svojo lastno streho, še intenzivneje deloval. Z otvoritvijo doma in razvitjem prapora pa je Sokol najlepše praznoval Tyrševo leto.

Prva savezna prosvetna šola

v Novem Sadu

Novi Sad, 11. avgusta.

Po izvrstno uspelem sokolskem savezu, lutarskem tečaju se vrši v času od 8. do 15. avgusta v Novem Sadu I. savezna prosvetna šola, ki jo je organiziral SPO. Ves tečaj bo trajal 8 delovnih dni po 9 ur dnevno, skupaj 72 ur. V savezni prosvetni šoli je 57 udeležencev iz vseh žup SKJ, razen iz mostarske, ki se je opravičila, in iz zagrebške, ki je neopravičeno izostala. Iz žup dravske banovine je 10 udeležencev, in sicer: iz župe Celje: br. Hajnske Franc; iz župe Kranj: br. Morjan Lojze in br. Rakar Franc; iz župe Ljubljana: br. Čuk Ladislav, br. Horvat Janez in br. Uranki Ferdo; iz župe Novo mesto: br. Marjan Fiatar in br. Slibar Martin in iz župe Maribor: br. Škilan Joško in br. Gačnik Janko.

Vsi udeleženci so nastanjeni v Učiteljskem konviktu, katerega uprava je dala vse prostore na razpolago. Stanovanje, hrana in predavanje, vse je v konviktu. Red in disciplina sta strogo internatska, pod nadzorstvom prefekta br. prof. Svetislava Marića, dočim vodi šolo savezni prosvetar br. dr. Vladimir Belajčić. Poleg saveznih prosvetnih funkcionarjev predavajo tudi odlični sokolski delavci iz posameznih žup, tako iz dravske banovine br. dr. Maks Kovačič in br. Ivo Lavrenčič oba iz Maribora.

Pri otvoritvi šole, ki je bila zelo prisrčna, je bila med spontanimi ovacijami udeležencev šole prečitana pozdravna brzojavka obeh namestnikov staroste SKJ br. Engelberta Gangla in br. Paunkovića iz Beograda. Med udeleženci vlada pravo sokolsko bratstvo, zlasti v odmorih in zvečer uživajo bratje iz dravske banovine pozornost ob petju slovenskih pesmi, katere spremljajo tudi že bratje iz ostalih banovin. Po zanimanju in udeležbi bo ta prva savezna prosvetna šola rodila obilen sad, ter bodo udeleženci, ko se vrnejo k svojim adimcam, pravi propovedniki sokolske prosvete.

Sokolsko društvo Bohinjska Bistrica priredi v nedeljo 14. t. m. ob 15. svoj društveni nastop s sodelovanjem vojaštva I. planinskega pešpolka in sokolske godbe z Jesenja. Po nastopu bo veselica s plesom Bratska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo naprošamo, da se naše prireditve udeleži v čim lepšem številu.

Vojaška pomoč poljedelcem

Francoski vojni minister Paul Bencour je izdal vsem podrejenim oblastvom nalog, da mora vojska priskočiti na pomoč francoskim kmetom. V Franciji se namreč obeta dobra letina, samo ponekod je viharno vreme napravilo dokaj škodo, pa tudi dninarjev je zmačkalo na deželi. To dejstvo bodo vojaške oblasti v Franciji letos posebno upoštevale in bodo dovolile v vojaški službi mudječim se vojakom s kmetov dalje dopuste. Tudi rezervisti, ki morajo opraviti vojaške vaje, bodo deležni podobnih ugodnosti, v kolikor jih bodo doma potrebovali za dela na polju.

Chaplinov roman

Filmski komik Charlie Chaplin piše roman o povprečnem Američanu. Original izide istočasno s prevodi v glavne svetovne jezike

Neptun, Mars in druge znanke noči sanjavih... Potem je na tem ovitku že napisano: »Herrn Ost« in »Zodiakal« — zeichen — Krebs. — Tale »Rak« naredi name že vtis — prvi vtis, kajti kadar se človek pogovarja z zvezdami kakor sta se stara gospoda Keppler, Copernicus, potem mora to narediti name vtis. — Da, da, ni kar tako, razbirati usodo iz krogotokov solnc in drugih imenitnosti na nebu.

Vsebinska je pa kar imenitna. Že pri prvem odstavku se mi prično jeziti lasje in kurja polt me spreletava, prav tako kot da berem krvavi roman Wallacea. — Res! Izvolite, prosim! Tu stoji črno na belem: »Na podlagi astronomsko-psiholoških računov smo ugotovili, da stoji Vaše rojstvo v znamenju Raka, katerega obvladuje Luna in je zato podvržen Vaš značaj in vsa Vaša usoda na njenim močnim vplivom...«

Ecco! Pa jo imam! Ta gospod Dvorak, direktor »Oris-Studija«, ta jasno-videc trdi, da sem mesečen, še več, žali me nesramno, kajti iz teh prvih vrstic je popolnoma jasno razvidno, da je mnenja, da me trka luna — seve on pove to imenitno in učeno, po domače bi se reklo pa le tako. Tako izjave je nesramnost prve vrste, in pismeno mu sporočim večjo kolekcijo besed iz zologije, s pripombo, da je sleherni teh besed on sam... Mu bom že pokazal!

V nadaljnjem se moj horoskop pogloblja. O Luni ne govori več, pač pa trdi, da imam živahne sanje in bujno fantazijo — nu, to bi se še nekako pre-

Ost:

Ost ima horoskop

Da, da, gospoda moja, zdaj sem na konju, na zeleni vejici, zdaj je zame konec krize, striženja plače in podobnih zadev — zdaj se smejem v brk vsemu početju današnje in bodoče dobe, kajti jaz imam nekaj, kar me varuje pred nesrečo danes in na veke — imam horoskop...

Jaz nisem grd sebičnež, zato rad povem, kak in kaj je bilo, da sem prišel do tega odličnega sredstva, ki mi daje jasnovidne možnosti in vso zaščito pred nesrečo. — Da, res!

Pa sem prebiral skozi mesece, skozi leta v novinah in revijah, da se nahaja tu in tu tak in tak tič, ki ti pove usodo vnaprej. Pa sem si dejal ob slabi uri jaz, neverna kreatura, dejal sem, napiši, pa bo, pa boš imel spas. — Nu, pa sem napisal taki trdki, ki se peča z usodo, da mi naredi kak horoskop, da bom vedel, pri čem da sem... Nu, prav!

Čez teden dni pride prvo pisanje. To je govorilo, da sem sila imeniten človek, zanimiv in da je nujno, da se mi izdela pravi, zaresni horoskop, da se pogleda prav natanko v zvezde, kajti večna škoda bi bila, ako bi tak zanimiv tip ostal brez take zadeve, in tako dalje... Ob koncu pisma je stalo, da je ta zadeva prav poceni in da stane samo 40 šilingov. — Na to pismo nisem odgovoril... Dobil sem zato od »Oris-Studija«, tako se podjetje imenuje, drugo pisanje... Tristo strel, to so me dali: saj smo vedeli, pišejo, da niste od-

ločni, da nimate prave energije, bojite se izvedeti svojo pravo usodo, sploh, rekli so mi, da sem zajec, da pa vendar upajo, da se poboljšam in da so zdaj pripravljene narediti zares zaresen horoskop za 20 šilingov... Na to pismo tudi nisem odgovoril. — Zato sem pa dobil čez nekaj dni ponovnih dopis, ki prične takole: »Samo enkrat bi vam želel, da sedite okrog osme ure jutraj poleg mene in čitate pisma, katerih mi prinese pošta vsak dan cele kupe. Čitali bi na primer: Vso lepoto življenja imam zahvaliti Vam, kajti Vaša analiza mi daje čarobno moč, da mi uspe vse, karkoli začnem. Kako zelo mi sem Vam hvaležen...« Vsa ta pisanja me navdajajo s ponosom in me opravičujejo, da Vam predlagam, da si naročite pri meni izčrpano analizo svoje življenja. Imam jo domalega že izgotovljeno in Vam jo oferiram za izjemno ceno petih šilingov. Ako pa ne prejmem tekom desetih dni Vašega cenjenega naročila, Vam pošljem horoskop proti povzetju, kar Vam naredi dva šilinga poštinih stroškov...«

Nu, prosim, kaj porečete? Ali ni imenitno, kaj? Ne preostane nič — treba naročiti horoskop za pet šilingov, ali pa plačati kazen sedmih šilingov. Pa dejmo, vraga, naj se pes obesil...

★

Lepega dne pride horoskop. Lepo v kuvertu zavit pride, s strojem je tiskan in v modrem ovitku. Na ovitku je narisani krog in ta se imenuje »Božje oko«, ob robu ima angleške besede, bolj notri pa druge, ki pomenijo prav gotovo zvezde, in se jim pravi Uranus,

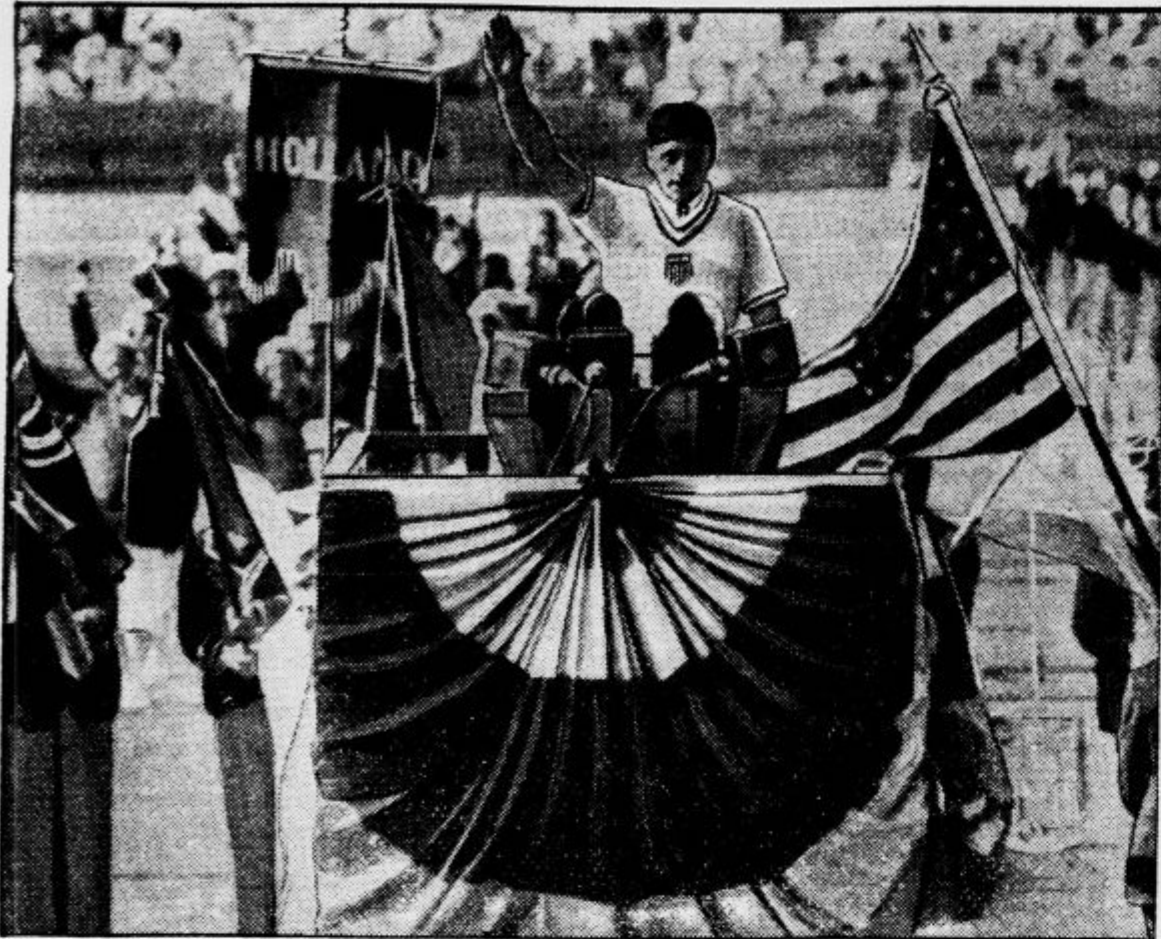
računar, kar pa ni res, in imam dokaze za to. — Glede poklicev pa pravi, da sem trgovski tip, posebno pa da me umetnost popolnoma nič ne briga — in glede teatra pa, da je to zadeva, ki me niti malo ne zanima... Iz tega je razvidno, da je moj horoskop presneto bister in ugame preteklost do pike natančno...

★
Še malenkosti so. Recimo: moje srečne številke končajo na 2, na 5 in 7. Prav tako kakor tista staroslavna igra pri Kočevarjih: »zwei, fünf, sieben.« Dnevi, ob katerih mi bo dobro so: nedelja, ponedeljek in četrtek. Čelo lastno barvo za obleko imam: ta je zelena ali vijoličasta... Storim! Hodil bom zelen in vijoličast po svetu... Kamni, ki mi prinesejo srečo pa se imenujejo: smaragd ali opal...

★
Prosim! Vse to je izdelano na bazi karte solčnih krogov in računov egipčanskih astrologov pred par tisočletji. Solnce je bilo za človeštvo Bog-oče, luna — mati, zemlja pa ednica od vseh komaj... To je »črni čarbi prirode! Takle horoskop torej, izdelan od maga Dvoraka v Strašnicah, je, kakor razvidno, imeniten in ga nujno priporočam vsakomur v teh hudih časih. Slehernemu konsumentu bo dano, da bo lahko ob svojih srečnih dneh, mesecih in letih pričakoval obložen v oblaci primerne barve — sreče in zadovoljstva in doživel tako 79 let, kakor jih bom po Dvorakovem mnenju jaz... In vse skupaj je tako poceni in tako imenitno.

Iz življenja in sveta

Olimpijska prisega v Los Angelesu

Ameriški poročnik George C. Calnan čita 2000 udeležnikom X. olimpijade besedilo olimpijske prisige, katero ponavljajo sportniki z dvignjenimi rokami

Življenje v retorti

Iz Amerika prihaja vest, da se je biolog D. T. Dougau posrečilo pridelovati živ ali protoplazmo. Že l. 1925. so se pojavile slične trditve, toda takrat se je izkazalo, da stvar ni resnična.

Tudi sedaj je potrebna vsa skepsa, saj gre za problem, s katerim so se bavili ti- sočletja učenjaki in šarlatani, ne da bi mu prišli do živega. Znanost mnogih preteklih stoletij je bila vsa usmerjena v to, da bi poleg umetnega zlata pridelala tudi umetno življenje. Med spisi velikega Paracelza je tudi recept, kako naj se v retorti zvari umetni človeček, homunkulus, toda Paracelzus je bil velik dovipnež in si je z njim dovolil samo potegavščino. Pozneje so skušali ustvariti umetnega mehaničnega človeka in švicarski urar Jacques Droz ter francoski mehanik Daucanson sta ustvarila celo vrsto duhovitih mojstrskih del, toda te ustvaritve so bile le občudovanja vredne ure v človeški obliki, neživi

avtomati. Nič drugega niso moderni stroji-ljudje, jekleni roboti, ki jih premika elektrika.

Modeno naravoslovje je seveda vse drugače opremljeno za rešitev problema o umetnih bitjih nego Paracelzus in njegovi vrstniki. Pogledalo je v skrivnost življenja v stanici vse globlje. Odkrilo je protoplazmo ali živ, bistveno nositeljico življenja v stanici in je razčlenila njeno kemično sestavo. Toda ko je hotela s kemičnim sestavljanjem pridelati isto tako živo protoplazmo, je doživela bridko razočaranje. Umetno pridelana živ in hotela živeti! Naravna živ je sama od sebe obdarjena z življenjem, diha, ker prejema kisik in izločuje ogljik, in rase. V retorti sestavljena živ pa ostaja mrtva masa — kakor mavčev kip napram človeku. O Dougauovi protoplazmi trdijo, da diha in rase. Koliko pa je na tem resnice, bo pokazala šele bližnja bodočnost.

60letnica znamenitega kemika

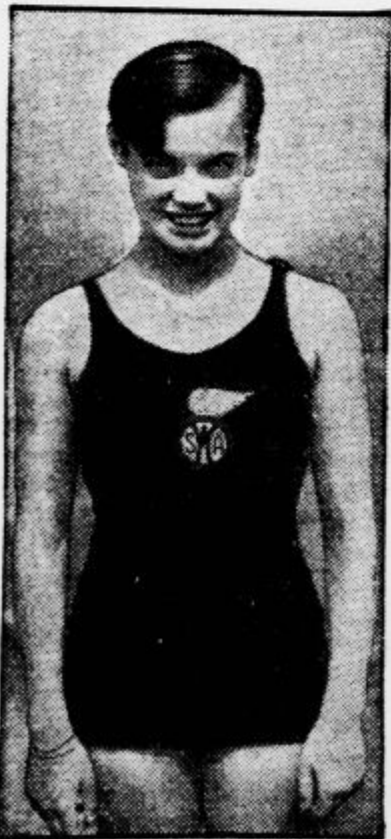
Prof. R. Willstätter,

slavit po svojih raziskavah o alkaloidih ter o mejah organske kemije in biokemije, ki je prejel l. 1915. Nobelovo nagrado, obhaja danes svoj 60. rojstni dan.

Gad pod odejo

V občini Stavnja blizu Užhoroda je v zelo nenavadnih okoliščinah gad pičil moža ondote zdravnice Rdečega križa dr. Konežne. Pozno zvečer, ko je Konežni legel spat ne da bi prej odgnal posteljo, ga je v desno laket pičil gad, ki je ležal v svitku pod ruho. Ker sta Konežna prenočevala v leseni koči, se domneva, da je gad prišel v posteljo zato, da bi ponoči lažje skrivaj lovil miši. To je bil tudi vzrok, da se je skrnil pod odejo. Konežni je imel toliko prisotnosti duha, da si je takoj izpral rano in si vbrizgal serum proti kačjemu piku, kar mu je otele življenje. Gada so potem ubili in ko so ga zmerili, so videli, da je primeren nenavaden dolžine.

Nov rekord v plavanju

Američanka Eleonora Holm je v olimpijskih predtekmarh za hrbtno plavanje na dolžino 100 m postavila nov svetovni rekord

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespau, utrujenosti, pobotosti, tesnobnosti imamo v naravi »Franz Josefovica« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefovica« voda sigurno pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Turki — izvor kulture

Na nedavnem kongresu turških zgodovinarjev je bila prav glasno izrečena trditev, da bi morali prav za prav Turki veljati za stvaritelje in razširjevalce svetovne kulture. Kdor tega ne verjame, lahko vzame v roko knjigo turškega pisatelja Jusufa Zyje »Arijci in Turanci«. V tem delu, ki je izšlo v originalu v Carigradu, v nemškem prevodu pa v Lipskem, dokazuje pisec na podlagi jezikovnih, etnoloških, mitoloških in imensko primerjavnih študij, da je kultura vsega sveta šla turanskih narodov.

Pisec pa je vsaj toliko previden, da ne odreja tudi tako zvanim arijskim in semitskim narodom nekoliko zasluge za občo človeško kulturo, to pa zagledel, ker pripadajo po svojem pokolenju in jeziku turanski skupini. Rod Ar je po opredelitvi pisca turški rod, njegova kultura se je razvila v Sibiriji ter se je po ledeni dobi razširila po vsej Aziji in Evropi. Tako si turški zgodovinarji tolmačijo istočasne pojave ene in iste kulture na Kitajskem, v Indiji, Babiloniji, v Egiptu in v območju Sredozemskega morja. Tudi jeziki najrazličnejših jezikovnih skupin izvirajo po naziranju citirane pisca iz turščine — seveda za tistega, ki hoče temu verjeti.

Tisočletna žitna zrna

V neposredni bližini Budimpešte, v občini Budakalasz izkopavajo starinostovci neke starine. Pri tem delu so kopači našli na trdnjavski pas nekdanjega, v Panoniji umrlega panonskega cesarja Valentinijana. V 16 m visokem stolpu so našli med ostanki pepela precej pšenice in rženega zrna, ki je ležalo tam poldrug tisoč let ne da bi izgubilo svojo življenjsko silo.

Smrt papeža Borgije

Iz ostaline Ludwiga Pastora, znanega zgodovinarja papežev, bodo v najkrajšem času objavili važne zgodovinske dokumente, ki se nanašajo posebno na življenje papeža Aleksandra I. iz rodu Borgijev. Legende, ki so se splele okoli življenja tega cerkvenega poglavarja, se bodo s priobčitvijo Pastorjevih listin docela razpršile. Med drugim dokazuje Pastor, da ni umrl ta papež zaradi zastrupljenja, kakor se je trdilo doslej, ampak za čisto navadno malarijo.

Nebotičnik iz stekla

Znani arhitekt Le Corbusier je zgradil za ruski komisariat za svetlobno industrijo v Moskvi nebotičnik iz posebne vrste stekla. Steklo je takšne kakovosti da razpršuje sončne žarke, kar povzroča, da se trpe stenovalci zgradbe poleti nobene vročine. Namestu steklenih stopnic ima Corbusierova palača dvigala.

Nevarnosti trajne ondulacije

V francoski Akademiji za medicino je poročal docent dr. Fell o svojih poskusih, da bi ugotovil zdravstvene posledice trajnega onduliranja. Pokazalo se je, da ta način friziranja pod roko večjega strokovnjaka nima kvarnih posledic za zdrave osebe, nevarno pa lahko postane bolnim, zlasti če imajo pljučno jetiko, epilepsijo, arteriosklerozo in občutljive možganske živce. Močno segreje in električni tok lahko povzroči izliv krvi v možganih, dočim čutijo zdrave osebe po ondulaciji samo glavobol in utrujenost.

Z vodo skozi odtočno cev

V Torquayu, znanem angleškem morskem kopališču so izpraznjevali te dni veliki kopalni bazen. Iz bazena vodi 32 cm široka in 10 m dolga betonska cev v morje. Navzlic svarilom se je približala tej cevi 15letna Phyllis Bastinova, hči nekega bankirja. Hipoma jo je zgrabila oteka-joča voda, jo zagnala skozi cev in se dober kos na odprto morje. Pol nezvestno se je dekletu oprjelo nekega plavca, ki ga je takoj spravil na breg. Prepeljali so jo v bolnišnico, a k sreči ji je pot skozi cev odnesla samo kopalno obleko in ji neznatno oprasnila kožo. Njena sreča je tudi ta, da je izredno vitka, kajti drugače bi bila običajna v cevi in bi se bila zadušila. Ne zgora se ji je primerila tudi baš ob času oseke, kajti o plimi je cev precej globoko pod morskovo površino.

Terpentinovo
Hubertus
milo
za žehto v avgustu

Zbogom, ženica!

Angleški letalec Mollison se poslavlja od svoje mlade žene letalki Amy Johnsonove pri vzletu k etapnemu poletu Irska — Nova Fundlandija — New York in nazaj

Ribarenje na Francoskem

Ribarenje kot ljudski sport je na Francoskem že skoraj 100 let staro. Filip Drzni je l. 1270. izdal trdne določbe za ribarenje, da bi napravil konec divjemu ribištvu.

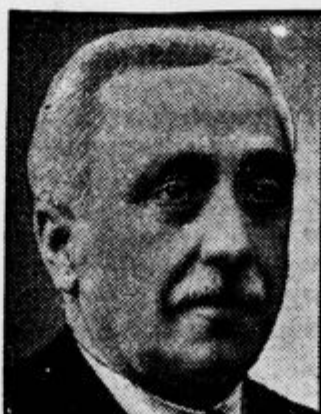
Ribarenje s trnkom pa se je razširilo šele v 18. stoletju. Celo modne dame tistodobne so z lastno roko natikale črva na trnek. Madame Pompadour je uvedla zlate ribice in jih je lovila prav tako kakor druge. Od tistega časa izvira priljubljenost ribiškega sporta v vseh slojih francoskega ljudstva in kadar pride njegova sezija, se listi polnijo s poročili in zgodbami iz tega področja — zlasti pa humoristični listi z vsakovrstnimi šalami iz življenja sezizjskih ribičev.

Španski pučist

General San Jurio ki je uprizoril brezuspešen puč proti republikanski obliki nove Španije

Predsednik Zamora

ki je užugal pučiste v najkrajšem času in dal nalog, da se uporniki brezobzirno kaznujejo

Poročila iz stratosfere

V nekaj dneh se bo dvignil prof. Piccard iz Dübendorfa pri Curihi k novemu vzletu v stratosfero.

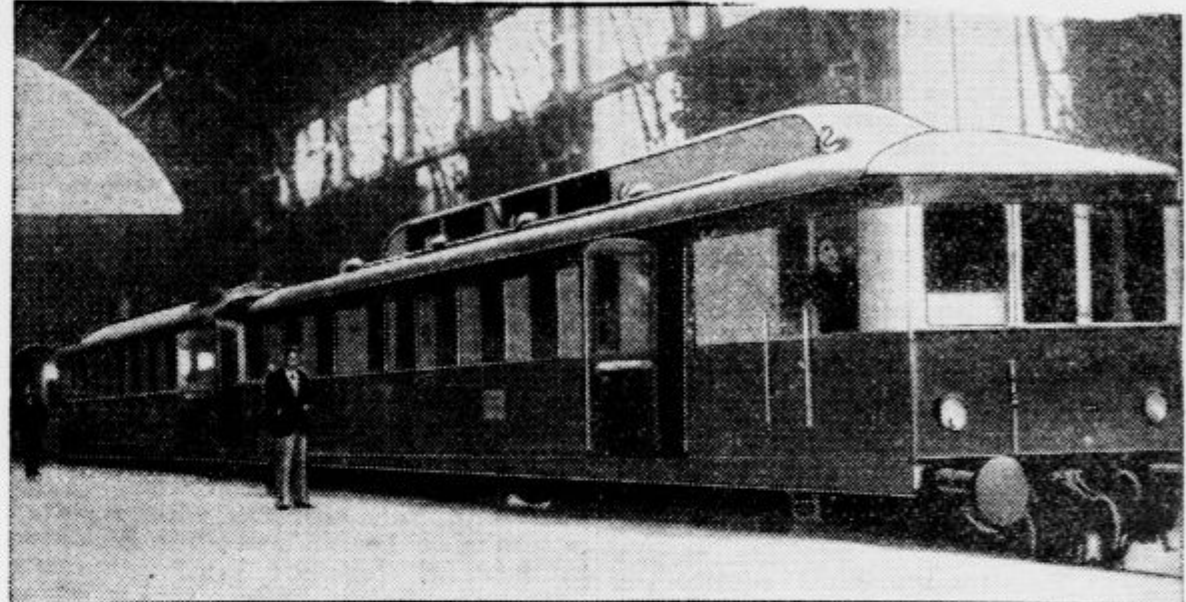
Kot edini v Jugoslaviji smo si na podlagi pogodbe z učenjakom pridobili pravico priobčiti tri njegova izvirna poročila, od katerih bo vsako obsegalo kakih 1500 besed.

Prvo poročilo bo vsebovalo izveček iz dnevnika, ki ga bo pisal prof. Piccard med svojim vzletom v stratosfero. Drugo in tretje poročilo pa bo vsebovalo znanstvene rezultate novega vzleta v stratosfero. Prvo poročilo bo odposlal učenjak takoj po svojem povratku na zemljo.

Uredništvo tedenske revije „ŽIVLJENJE IN SVET“

Revija se naroča v Ljubljani, Knafjeva ulica št. 5, in stane mesečno samo 8 Din.

Dieselovi stroji na nemških državnih železnicah

Konkurenčni boj med avtomobili in letali je primoral ravnateljstvo nemških državnih železnic, da je zaradi pospešene vožnje na svojih progah začela uvajati Dieselove motorje

Smoter Piccardovega poleta

Prof. Piccard, ki je moral te dni preložiti za kratko svoj nameravani polet v stratosfero, je napisal članek, v katerem se bavi z znanstvenimi problemi tega poleta.

Fiziki se zanimajo, pravi Piccard, že nekoliko let za skrivnostne lastnosti tako zvanih višinskih (kozmičnih) žarkov, ki bi jih točneje imenovali ultragama žarki. Plini, kakor znano, prevajajo elektriko pod vplivom ultravioletnih, Röntgenovih in radijskih žarkov. V tem stanju so, kakor pravijo fiziki, »ionizirani«. Po tej teoriji bi bilo sklepati, da plini brez vpliva teh žarkov ne prevajajo elektrike, a to ni čisto točno. Nepravilnosti postanejo šele, če jih potopimo v primerni posodi n. pr. 100 m v kakšno jezero; na vrhovih gora pa se njih prevodnost tudi v zaprti posodi silno dvigne.

Pojasnilo za ta pojav je zelo preprosto. Iz svetovnega prostora prihajajo namreč v ozračje žarki, ki ozračje ionizirajo. V višjih plasteh je njih vpliv ogrožen, proti zemeljski površini pa popušča. A šele kakšnih 100 m debela vodna plast jih popolnoma paralizira. Že iz teh podatkov pa je razvidno, kakšno ogromno probojnost imajo ti žarki. Dočim požre tudi naj-

trše radijske žarke že 15 mm debela svinčena plošča, bi morala biti ta plošča za višinske žarke desetak debelejša. Najtrši višinski žarki prebijajo celo še debelejša plošče.

Ni čuda, da se fiziki potem tako zanimajo za te žarke, a najbolj jih zanima vprašanje njihovega izvora. Indicije kažejo, da nastanejo ob razpadu atomov ali pri nastajanju novih, in energija, ki se pri tem sprošča, je milijonkrat večja nego energija iz zgorene istoličinske količine premoga. To dejstvo nam daje upati, da bo imela tudi tehnika od podrobnega poznanja skrivnostnih žarkov neizmerno korist. Ker pa se dajo najboljše spoznavati in meriti v veliki višini, hoče prof. Piccard izvršiti svoj polet v višino 16 do 17 tisoč metrov.

ANEKDOTA

Vroč dan na stadionu v Los Angelesu. Občinstvo išče obupano kakega osvežilca. Končno najdejo tablo z napisom: »Sladole, dve minuti od tu!« Ko so ljudje vsi znojni tekli pol ure, so končno našli sladolejarja. »Kdo je postavil tja tisto idotsko tablo z napisom »dve minuti od tu?« so ga vprašali ogorčeno. Mož je odvrnil ponosno: »Postavil je za lastnoroč, no mister Carr!« — Mr. Carr je svetovni prvak v teku na 400 m...

KARIKATURA

Madžarski telovadec Pelle si je priboril s prostimi gimnastičnimi vajami in s telovadbo na drugo dve zlati olimpijski kolajni.

Vsak dan ena

Glas matere (od zunaj): Peterček, zdaj pa bi bil že čas, da bi nehal razbijati po dedkovi glavi! Peterček: Kaj pa misliš, mamica, saj vendar ne razbijam po njegovi glavi!

Cene malim oglašom

Zentive in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna priroba na kiro ali za danje naslova Din 5.— Oglaš trgovskega in reklamnega značka: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglaš, ki spadajo pod rubrike »Kam pa tamo«, »Auto-moto«, »Kapital«, »Vrednote«, »Posesti«, »Lokal«, »Strojstvo«, »Strojstvo«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živila«, »Običje in Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zasluge«, če se s oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluge ali službo, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računajo enkratna pristojbina Din 5.— za tifo ali za danje naslova. Vsi ostali oglaš socialnega značka se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za tifo ali za danje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo po Din 15.— Vse pristojbine za male oglašje je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pisma obneta z naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za danje naslova ali za tifo pa 3 Din. (1)

Stalno službo

z 1500 Din mesečne plače, prostim stanovanjem in kurjavo, dobi tisti, ki za 100.000 Din kaviro, prosi vkinjati na prvo mesto nepremičnin. Po-
nudi na oglašni oddelku »Jutra« pod »Dobro življenje«. 31352-1

Za kuhanje kleva

potrebujem človeka, ki se v to razume. V postev pridelje provera in kavele je zmogla žena. Kršnišči, tovarna usnja, Ljubljana. 31321-1

Frizersko

praktikantinja
šodne zunanosti sprejme boljše saloni v Ljubljani. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Praktikantinja«. 31317-1

Dama

pridna in šodne zunanosti, s kapitalom 10—15.000 Din dobi službo v področnem in rentabilnem podjetju. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Praktikantinja«. 31354-1

Nakupovalce telet

9000. Ponudbe na firmo »Tele«, hotel Kajfer, Ljubljana. 31350-1

Prodajalko

zanesljivo in pošteno sprejemno mesto. Predstaviti se je mo 12. in 14. uro na naslov, ki ga pove oglašni oddelku »Jutra«. 31372-1

Žensko moč

ki ima posebno pravico za gostinstvo obiri in je doba kuharica, sprejem v službo v večji industrijski kraj na delu. Starejši od 25—40 let. Plača po dogovoru. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 31375-1

Avtomehanika

veščina strojne dela, sprejem takoj proti plači po dogovoru. — Istom sprejem tudi valjenja. Ponudbe na področju »Jutra« v Celju pod »Celje«. 31321-1

Vajenci ke

Učenko
zdravo in krepko sprejem v večje trgovine na delu. Predpogoji je dobro sprejeto o razpisu. — Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 31320-14

Vajenca

z znanjem nemščine in poštenih starih, sprejem takoj v trgovino mehanika blaga v letovščini kraju. Ponudbe s sliko na oglašni oddelku »Jutra« pod »Poštenost«. 31345-14

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za danje naslova ali za tifo pa 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za danje naslova ali za tifo pa 5 Din. (5)

Potnika

sposobnega in agilnega, za prodaje avtomobil, potnik, škemo. Prednost imajo kaviro zmogla. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Fiksni in provizije«. 31329-5

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za danje naslova ali za tifo pa 5 Din. (9)

Akumulator

15 voltov, nov ali zelo malo rabljen, v zelo dobrem stanju kupim. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 31347-9

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.

Trbovlje — Sv. Marko, 11. avgusta 1932.

10933 žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega ljubljene soproga, ateka itd., gospoda

Ernesta Sušnika

gostilničarja in posestnika

se vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Cizelju za njegovo požrtvovalni trud v lajšanju bolezni, č. duhovščini, gasilcem, odseku Sv. Katarina in Trbovlje trg, za vse prekrasne vence in šopke ter vsem, ki so rajnega spremljali na njegovi zadnji poti.